Leto LXV | Poštnina plačana v gotovini | V Ljubljani, v torek, dne 20. aprila 1937 | Štev. 89 a | Cena 1.50 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica štev. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku — Ilustrirana priloga „Teden v slikah"

Položaj v Indiji

Skoro dvajset let je že, odkar se Indija bori z Anglijo za lastno ustavo. Danes ima ta velika dežela, ki hrani eno šestino vsega človeštva (samo nekaj manj kakor ogromni Kitaj), svojo ustavo, toda njeno udejstvenje je zaradi odpora indske narodne stranke zadelo na velike težkoče. Ker se indske zadeve tičejo takorekoč mozga velikega britskega imperija in ker vsak globokosežni dogodek tega imperija tudi na ves ostali svet vpliva, pač ni odveč, če si skušamo položaj v Indiji razjasniti.

Ustava, ki se je sedaj v Indiji dejansko uveljavila, je bila sklenjena leta 1935 od obeh angleških zbornic, pri čemer pa indska nacionalna stranka, ki je najmočnejša stranka Indije in po vsej deželi razpredena, ni bila udeležena. To je prva slaba točka ustave, čemur pa se ni bilo mogoče izogniti, ker zaradi nepremagljivega odpora indskih nacionalistov ni bilo mogoče tega najvažnejšega notranjega vprašanja britskega imperija odlagati v neskončnost. Indija je morala dobiti ustavo in jo je dobila. Anglija je mnenja, da to dejstvo, ki pomeni za Indijo ogromen korak naprej, obenem Angliji daje položaj, po katerem se bo moglo njene gospodstvo po sodelovanju z narodom bolj utrditi, nego se je v teku dveh stoletij, ko je Indijo vladala nekaj časa skupina akcionarjev Vzhodnoindske družbe, potem krona in vojaštvo, nato civilni guvernerji z najobsežnejšimi pravicami, naposled pa deloma imenovano, deloma iz zelo ozkega kroga vladi prijaznih indskih privilegiranih slojev izvoljeno zastopstvo v Novem Delhiju. Mnenje gospodujočega imperija pa je v nasprotju s stališčem indske nacionalne stranke v toliko, da nacionalna stranka glavni poudarek daje svobodi, ki si jo Indija mora izvojevati v najširšem obsegu, čeprav je gotovo velika večina te stranke vsaj zaenkrat še vedno prepričana, da je za blagostanje Indije najbolj idealno, da ostane v zvezi z velikobritansko državno skupnostjo, ki je najmočnejše jamstvo za neodvisnost in mirni razvoj te dežele — dočim je angleški vladi zaenkrat največ na tem, da bi spričo globokih raznoglasij med mnogoštevilnimi indskimi narodi, verami in kastami ter strankami, spričo skoraj popolnega pomanjkanja politične in državniške izkušnje in k ekstremom nagnjenega značaja naroda, svoboda ne bila povod, da bi se dežela pogreznila v politični kaos in uničujočo socialno borbo, kar ne bi globoko pretresalo samo britskega imperija, ampak bi Indijo samo moglo spraviti v odvisnost od zunanjih sil.

Prav to je tista osrednja točka, ob kateri se državna volja Anglije usodno zadeva ob težnjo Indcev po čim večji narodni neodvisnosti in možnosti samoodločbe v okviru imperija, v katerem bi indska nacionalna inteligenca Indijo rada videla na položaju dominionov, ki jih z imperijem ne veže ničesar drugega kakor njihova popolnoma svobodna politična volja, da svoje gospodarsko blagostanje in državno neodvisnost ter varnost pred tujimi pohlepi ohranijo in branijo z združeno pomočjo vseh njegovih sestavnih delov. Angleška vlada pa seveda meni, da bo moralo preteči še nekaj časa ustvarjajočega političnega dela, izkušenj in sodelovanja indskega naroda pod vodstvom angleških guvernerjev, preden bo Indija dozorela tako daleč, da bo mogla postati britski dominion v pravem pomenu besede. To je narekovalo angleškemu parlamentu, da je Indiji dal v novi ustavi pač široko možnost udeležbe naroda pri vseh vladnih upravnih poslih, ni pa še uveljavil splošne volivne pravice, ki ne bi bila vezana na nobene pogoje. Ustava je dala Indiji provincialne zbore in avtonomne provincialne vlade, ki bi bile skupaj z neodvisnimi kneževskimi državami zastopane v skupnem federalnem indskem parlamentu, ki ima prav tako svojo federalno vlado, nikakor pa niti provincialna zastopstva niti osrednje federalno zastopstvo niso popolnoma neodvisna od vrhovnih predstavnikov angleške oblasti v Indiji, to je od posameznih provincialnih guvernerjev in od indskega podkralja. Indska narodna zastopstva ne morejo voditi zunanje politike vlade, čeprav o njej smejo debatirati, so vezana na določbe, ki brezpogojno varujejo narodne in verske manjšine ter druge tradicionalne osobine indskega družabnega sestava ter morajo vse svoje sklepe predložiti v odobritev guvernerju, ki jih lahko z absolutno močjo razveljavijo, če ni to v interesu splošnega blagra britske državne skupnosti. Indska narodna stranka pa seveda ni zadovoljna s tako avtonomijo, ki je sicer tako široka, da je le malo korakov oddaljena od prave in polne federacije enakih z enakim, je pa še vedno vezana na pogoje, ki jih Angliji diktira skrb za skupne interese imperija, ki mu Indija je in mora ostati biten sestavni del.

Prvi korak k uresničenju ustave so bile volitve, ki so se pripravljale in vršile marca meseca tega leta. Dne 1. aprila je bilo vse končano, tako da imamo sedaj izvoljene provincialne zbore, ki so z vladami, katere vsako provincialno zastopstvo samo sestavi, že konstituirani. Prišel je moment, da se sestavi še osrednji federalni parlament z osrednjo federalno vlado. Kakor odgovarja že razloženim načelom ustave, so tudi provincialne vlade v nekem oziru provincialnim zborom odgovorne, vendar pa le v omejenem obsegu, ker jih imenuje guverner, seveda kakor odgovarja strankarskemu sestavu in predlogu provincialnega zbora, in ker jih tudi on odstavlja po svojem lastnem usmotru. Danes bi morale tudi že začeti funkcionirati nove provincialne uprave, ker je stara guvernerska uprava formalno-pravno že prenehala veljavno poslovati.

Tukaj pa je zdaj nastala prva dejanska težkoča. Volitve so se vršile v enajst indskih provincah, ki tvorijo teritorij direktnega angleškega gospodstva. (V kneževinah vladajo posebne razmere in pravice, ki so priznane v pogodbah med knezi in angleško vlado, tako da jih ni mogoče razveljaviti, dasi so tudi knezi bili prisiljeni, da svoje uprave demokratizirajo.) V teh provincah je zmagala indska nacionalna stranka v šestih, v petih provincah pa ima napram raznim drugim strankam manjšino. V teh petih provincah se je nova vlada konstituirala takoj brez ovir, dočim se v šestih, v katerih ima indska nacionalna stranka večino, vlade niso mogle sestaviti, ker se je postavila nacionalna stranka na stališče, da se vlada sploh ne sme sestaviti, to se pravi, da se na ta način udejstvenje ustave sploh prepreči. Ta sklep je storila ekstremistično razpoložena večina tako zvanega kongresa, ki je vrhovni forum indske nacionalne stranke, dočim je precejšen del stranke, ki pa je ostal v manjšini, bil za lojalno sodelovanje na osnovi nove ustave. Angleški podkralj se je z dolgimi pogajanji prizadeval, da pripravi pristaše kongresa do tega, da svoj sklep spremene. Kongres je dejansko svoj sklep spremenil, toda le v smislu, da bodo province, ki imajo indsko nacionalno večino, konstituirale provincialne vlade, toda le pod pogojem, da se guvernerji odpovedo izrednim pravicam, katere jim daje ustava.

Ker seveda guvernerji tega ne morejo storiti, ne da bi ustavo samo kršili, in ker, kakor se razume po sebi, tudi angleška vlada kot taka ne more sprejeti takih pogojev, s katerimi bi se kršil od angleškega parlamenta sprejeti zakon, je sedaj položaj v Indiji tak, da so v imenovanih provincah konstituirale vlado stranke manjšine. Tako se bo lahko sestavil tudi federalni parlament in federalna vlada kljub političnemu bojkotu indske nacionalne stranke. Ker ima po ustavi provincialna vlada oziroma provincialno ministrstvo pravico, da šest mesecev, preden se provincialni zbor sploh skliče k prvemu zasedanju, vlada sama po svoji uvidevnosti, bo na razpolago zadosti časa, da se poišče in najde aranžma, ki bo lahko rešil spor z nacionalno stranko. Zakaj nikakor ni neupravičeno pričakovanje, da bodo volivci sami pritisnili na intransigentne člane nacionalne stranke, da si premislijo in ne bojkotirajo ustave, ki jim kljub svoji pomanjkljivosti daje možnost, da si Indija izvojuje čim večjo avtonomijo in neodvisnost.

Španija pod nadzorstvom

O polnoči so začeli mednarodni nadzor nad uvozom orožja

Na morju straži 600, na suhih mejah pa 260 nadzornikov

London, 19. aprila b. Tisk posveča veliko pozornost mednarodni **kontroli španskih meja na kopnem in na morju, ki stopi v veljavo ponoči. »Times« pozdravljajo ukrepe in izražajo upanje, da se bo angleški diplomaciji le posrečilo, da uspešno konča pogajanja za umik prostovoljcev iz Španije.**

Kontrolo nad Španijo smatrajo dobro poučeni politični krogi kot velik eksperiment, od katerega je odvisno, če bodo slični poskusi lahko uspeli v primeru, če bi kje drugje izbruhnila meščanska vojna in če bo mogoče odstraniti nevarnost za svetovni mir s kontrolo in blokado. **Končnoveljavno se bo kontrola pričela izvajati prav za prav šele koncem tega meseca. Tedaj se bodo namreč že pokazali znaki uspeha ali neuspeha. Vsekakor bo interesiranim velesilam nemogoče dovažati v Španijo eni ali drugi stranki večje množine vojnega materijala in prostovoljce. Seveda tudi danes nihče ne dvomi, da bodo manjša tihotapstva tako na kopnem, kakor na morju še vedno mogoča, ker se meje ne morejo popolnoma hermetično zapreti. Vsekakor pa bo odstranjena pomoč v masah in v velikih množinah vojnega materijala, kar bo brez dvoma še v najkrajšem času imelo usodne posledice za razvoj dogodkov v Španiji.**

Ko bosta obe stranki uvideli, da ne prihaja nič več pomoč v oni meri, ki jima bo potrebna, bosta prav radi pristali na premirje in na mir. Glede inozemskih **prostovoljcev**, ki se borijo na eni in na drugi strani, pa je splošno mnenje, da se ta problem ne bo mogel rešiti tako dolgo, dokler ne pride do daljšega premirja. Če se bo torej nevtralnemu odboru posrečilo izvesti stvarno kontrolo nad Španijo, bo njegov ugled zelo narastel in če bo v tem odboru zavladala dobra volja, ni izključeno, da bo sam prevzel posredovalno vlogo za dosego sprave med vojskujočimi se Španci. Posredovanje bi se izvedlo v razdobjih, tako da bi že letošnjo jesen lahko stopila Španija v vrsto onih držav, ki imajo interes na ohranitvi miru v Evropi. Na španskih mejah in na obalah je sedaj že več kot polovico kontrolorjev. Vsega skupaj jih bo potrebno na morju 600, po 130 na francosko-španski in na portugalsko-španski meji. Na slednji meji so izključno angleški opazovalci.

Salamanca, 19. aprila, b. Na kordobski fronti poskušajo vladne čete z neprestanimi naskoki preboj nacionalistične utrjene bojne črte, da si na ta način zmanjšajo pritisk na madridskih bojiščih. Vsi dosedanji napadi vladnih čet pa so bili odbiti s težkimi izgubami. Rdeče čete bi se rade končno osvobodile nevarnosti, ki neprestano grozi španski prestolnici. To je važno tudi za njihovo moralo, ki iz dneva v dan pada. Včeraj so poskušali rdeči prodor pri Villa Jarta, pa so jih nacionalisti odbili s protinapadom, pri kateri priliki so imeli republikanci ogromne izgube. Vladne čete napadajo tudi na Siera Grano, kjer imajo nacionalisti izvrstne pozicije, s katerih so odbili vse naskoke miličnikov. Čeprav vladna poročila vsak dan govorijo o nekakih velikih zmagah in napredovanjih, pa republikanci vendarle ne pridejo nikamor naprej. Na Paseo Caveno so skušale vladne čete izvršiti nov manever, da bi vrgle nacionaliste iz njihovih strelskih jarkov, toda tudi tukaj so doživeli katastrofalni neuspeh. Nacionalistično topništvo neprestano tolče ozadje nasprotnika in mu ne pusti, da bi se razvil.

Iz Barcelone pa prihajajo vesti, da so ženske priredile grandiozne demonstracije proti draginji.

Nov dih po Podonavju

Angleška ugibanja o bodoči politiki Avstrije

Ali z Italijo — ali s Francijo po novih potih

Dunaj, 19. apr. Avstrijski kancler Schuschnigg odpotuje jutri ponoči v Benetke, kjer se bo sestal z Mussolinijem. Ves tisk že sedaj zelo obširno piše o tem sestanku in že danes je odpotovalo z Dunaja mnogo avstrijskih in tujih časnikarjev v Italijo. Z istim vlakom je odpotoval v Rim tudi senator Salata, ki je avstrijski poslanik na Dunaju.

Veliko pozornost je vzbudil nocoj uvodnik v **»Neuigkeitsweltblattu«.** List velja za poluradno glasilo avstrijske vlade in se zato meni, da je **v članku izraženo mnenje avstrijske vlade. Članka pravi, da vlada danes med Italijo in Avstrijo nekaj več kot pa samo prijateljstvo. Ključ za politiko v Srednji Evropi ima danes v rokah Mussolini in po člankarjevih slutnjah to Avstrije prav nič ne moti. Za avstrijsko politiko bo ta sestanek pač najvažnejši dogodek v tem letu.**

V Londonu:

Avstrija se lomi proč od Italije

London, 19. aprila. b. Skorajšnji sesanek avstrijskega državnega kanclerja dr. Schuschnigga in šefa italijanske vlade Mussolinija v Benetkah je povzročil tukaj veliko zanimanje. Ta sestanek smatrajo kot zelo važen, vendar pa **zanikajo vse fantastične vesti, ki so se doslej razširile o tem sestanku. Sestanek je predvsem največjega pomena za Italijo, ker je od njega odvisno, če se bo Mussoliniju posrečilo ohraniti Avstrijo na svoji strani, ni pa izključeno, da bo šla tudi neko novo pot, ki jo je avstrijski kancler dr. Schuschnigg nanapovedal v svojem govoru.**

Veliko vprašanje je, če se bo Italiji posrečilo, da vzpostavi ozko sodelovanje **med državami rimskega sporazuma in državami Male zveze, kar bi bila logična posledica zadnjega jugoslovansko-italijanskega sporazuma. Ni izključeno, da bo šla Avstrija s podonavskimi državami svojo pot in da bo organizirala s pomočjo nekih zapadnih držav svojo politiko, ki bo temeljila na gospodarskih in kulturnih odnosih. Kakor rečeno, je za Italijo ta sestanek največjega pomena, ker bi v primeru sporazuma uresničila svoje načrte in se lahko mnogo bolj svobodno gibala na Sredozemskem morju, enako pa tudi v svojih kolonijah.**

Kaj je ponujal dr. Hodža na Dunaju

Pri tem se ne sme pozabiti na pogajanja, ki jih je zadnje dni v največji tajnosti vodil predsednik češkoslovaške vlade dr. Hodža na Dunaju. Morda so ravno ta pogajanja odločilna za stališče Rima ter bo dr. Schuschnigg prišel v Benetke z že izdelanim načrtom.

Če bi prišlo do sporazuma med dvema blokoma držav v Podonavju in na Balkanu, bi bilo to za Veliko Britanijo brez ozira na politične posledice pozitivno dejstvo in znak ureditve enega dela Evrope, ki je doslej prizadeval velike skrbi zapadnim oblastem.

Balkanske konference v Bukarešti ne bo

Bukarešta, 19. aprila. TG. Nekateri inozemski časopisi so pisali, da se bodo dne **7. majnika ob priliki romunskega narodnega praznika v Bukarešti zbrali zunanji ministri držav Balkanske zveze k izrednemu zasedanju. Vaš dopisnik je na merodajnem mestu izvedel, da nikakor ni verjetno, da bi do tega sestanka prišlo, ker so v zunanji politiki od konference v Atenah ni zgodilo ničesar, kar ni bilo točno predvideno ali kar bi zahtevalo novih objasnitev med zunanjimi ministri Romunije Jugoslavije, Grčije in Turčije.**

Pač pa vzdržujejo mnenje, da bo poljski zunanji minister **Beck** prišel v Bukarešto še tekom tega tedna in da bo med drugim pripravil tudi izmenjavo obiskov med romunskim kraljem **Karolom**, ki bi potoval v Varšavo, in poljskim državnim predsednikom **Mošickim**, ki bi mu vrnil obisk v Bukarešti.

Vlada se je tudi odločila, da obišče ministrski predsednik **Tatarescu** turško vlado še le v oktobru in sicer ob priložnosti turškega narodnega praznika dne 22. oktobra.

V Pragi:

Po Benetkah se bo čsl. vlada odločila

Praga, 19. aprila. b. Glasilo dr. Hodže, Venkov se bavi z bodočim sestankom avstrijskega državnega kanclerja dr. Schuschnigga in šefa italijanske vlade Mussolinija v Benetkah in povdarja, **da je sedaj najodločilnejši trenutek za Češkoslovaško, da se opredeli, katero pot bo šla. Po sestanku v Benetkah pride na dnevni red daljnosežen sklep za Prago, ki bo odločil o njeni bodoči politiki. Ta politika bo bržkone veljala zelo dolgo časa. Češkoslovaška vlada pozorno opazuje razvoj dogodkov in njen sklep bo delo dolgotrajnega in zrelega razmišljanja.**

Dr. Stojadinović v Rim

Razgovori o Albaniji

Rim, 19. aprila. TG. V uradnih krogih mnogo govorijo o bližajočem se obisku **dr. Stojadinoviča** v Rimu. Glede dneva, kdaj pride v **Rim**, še ni bilo ničesar javljenega, pač pa se dozdeva, da bo jugoslovanski ministrski predsednik vrnil obisk grofu Cianu **dne 30. aprila** ter bo ostal v Rimu dva dni. Pri tej priložnosti se bodo belgrajski razgovori o dveh protokolih, ki sta bila italijansko-jugoslovanskemu sporazumu priključena, nadaljevali. Gre za dodatne protokole o **Albaniji** ter o bodočem položaju **narodnih manjšin** v Italiji. V tej zvezi so se razširile govorice, da bo brez dvoma hotel počakati na uspeh, ki ga bodo rodili njegovi razgovori z jugoslovanskim predsednikom vlade ravno o albanskem vprašanju.

Miklas 3. maja v Pešti

Budimpešta, 19. aprila. AA. (Stefani) Izvedelo se je, da se pripelje predsednik avstrijske zvezne države Miklas v Budimpešto 3. maja zjutraj in da bo ostal na Madžarskem tri dni. Pri tej priložnosti si bo g. Miklas ogledal nekatera druga madžarska mesta, nato se bo pa 6. maja zjutraj vrnil na Dunaj.

Madjarski vojni minister v Berlinu

Berlin, 19. aprila. c. Nemški vojni minister maršal Blomberg je povabil na obisk v Nemčijo madjarskega vojnega ministra Röderja. Röder odpotuje v Berlin jutri.

Hitler pa je danes sprejel avstrijskega notranjega ministra Horstenaua. Pogovarjala sta se eno uro.

Madjari napovedujejo mir s sosedi

Zanimiv članek v „Tempsu"

Pariz, 19. aprila. c. Francoski tisk se danes zelo razpisuje o govoru, ki ga je imel včeraj madjarski ministrski predsednik Daranyi.

Francoski tisk podčrtava najprej, da se na prvi pogled vidi, **da je Daranyi krenil s poti, ki jo je dosedaj hodila dosledno madžarska diplomacija. Nekdo mora biti na Madjarskem, ki je tej vladi svetoval, da naj ne jaše več preveč na revizijonističnem konju in da naj se raje skuša čimprej sporazumeti s sosedi, posebno v praktičnih, to je gospodarskih vprašanjih.**

»Temps« piše, **da je prva najmočnejša trdnjava revizijonizma v Srednji Evropi padla tedaj, ko je Bolgarija podpisala pogodbo z Jugoslavijo. Po podpisu je samo še Madjarska bila edina država v Srednji Evropi, ki je zagovarjala politiko borbenega revizijonizma.**

List nadaljuje, da je to Madjarska storila najbrž zaradi zelo ugodnega diplomatskega položaja, ki je zanjo nastal sedaj v Srednji Evropi. Položaj je tako dozorel, **da je Madjarska pač lahko spoznala, da lahko sedaj zelo mnogo doseže posebno v dveh vprašanjih, to je v prašanju zopetne oborožitve in v vprašanju madjarskih manjšin. Na tem polju se lahko stori mnogo pozitivnega, dočim more biti revizionistična debata popolnoma neplodna. List pa pravi, da delajo danes vse diplomatske silnice v Srednji Evropi složno Madjarski v prid. Italija** je sklenila z **Jugoslavijo** pogodbo, ki mora prej ali slej uplivati odločilno tudi na **Madjarsko. Češkoslovaška** pa že dolgo ponuja **Madjarski** preko **Avstrije** načrt o gospodarskem zbližanju med državami Podonavja. Da še celo več — **dr. Hodža je bil prvi, ki je že na svojo roko načel vprašanje ureditve vprašanja madjarskih manjšin v ČSR. Hodža se sedaj z voditelji madjarskih strank v ČSR pogaja tako, kakor se je preje pogajal z aktivističnimi nemškimi strankami. Ta pogajanja so že tako daleč napredovala, da bo sporazum prav kmalu dosežen.**

Tako bi nato kakšni diplomatski akciji preostajalo samo vprašanje zopetne oborožitve Madjarske. To se seveda ne bo rešila na kaki širši mednarod-

ni konferenci in tudi ne pri kaki skupni diplomatski akciji z vseh strani. Madjarska vlada bo samo s svojimi sosedi po vrsti sklenila dvostranske varnostne pogodbe in po besedi te pogodbe se Madjarska ne bo oboroževala proti tistim državam, ki so okoli nje. Ta izjava bi obenem razorožila očitek, češ da je z uvedbo splošne vojaške obveznosti Madjarska kršila mirovne pogodbe.

Italija daje Avstriji modre nasvete

Ne Habsburžanov in ne „Anschlussa“

Rim, 19. aprila.

Z ozirom na sestanek, ki bo te dni med Mussolinijem in avstrijskim državnim kancelarjem Schuschniggom v Benetkah, objavljajo listi članke oficioznega značaja, iz katerih je lahko posneti, da bodo predmet razgovorov med predsednikom italijanske vlade in predstavnikom avstrijske državne politike zelo važni problemi, ki se ne tičejo samo Avstrije in Italije, ampak tudi držav Male zveze in Nemčije pa tudi vsega Balkana.

Po teh oficioznih izvajanjih je glavna skrb Italije obrnjena na to, **da se na vsak način prepreči pravtako »Anschluss« Avstrije na Nemčijo, kakor vspostavitev Habsburžanov na avstrijski prestol.**

Kar se tiče tega načrta, pravi italijanska vlada, da se Avstrija absolutno ne more osvoboditi ozirov, ki jih mora imeti tako napram svojim sosedom, ki so si komaj priborili svobodo, kakor napram Italiji sami. Pa tudi kabineti drugih velesil so vedno prišli in bodo prišli pri obravnavanju habsburškega vprašanja do odklonilnega stališča. **Jasno je, da so tradicije habsburške hiše v polnem nasprotju s ponižnim položajem, ki bi ga morala ta monarhija sedaj zavzeti, radi česar je čisto razumljivo, da jo odklanjajo vsi, ki so nekdaj bili podložniki avstrijskega imperija. Avstrija pa mora pomisliti, kako zelo bi restavracija njej sami škodovala, namesto da zajamči njeno neodvisnost, kakor o tem sanjajo danes v Parizu, ker bi ta restavracija bila očitno kršenje dogovora med Avstrijo in Nemčijo iz julija meseca 1936, po katerem je med Avstrijo in Nemčijo bila sklenjena idealna skupnost nemškega naroda, v kateri Avstrija funkcionira kot neodvisna država, dočim bi se pod habsburškim žezlom začela zopet rivaliteta, ki bi to idealno skupnost porušila.**

Sicer bi pa restavracija v Avstriji sami izzvala lahko notranjo revolucijo. Pa tudi republičanska Francija bi kljub svojim starim in v sedanjem trenutku zopet močno oživljenim simpatijah do Habsburžanov gotovo ne prišla s svojimi »socialkomunističnimi« prostovoljci Avstriji ob Reni na pomoč, če bi kdo obnovljeno habsburško državico napadel. Italija je prepričana, da bo kancler Schuschnigg zopet pokazal, da zna take načrte podrediti dejanskemu političnemu položaju in da se bo znal varovati izzivanja srednjeevropskih in balkanskih držav, ki bi restavracijo Habsburžanov po pravici mogle smatrati kot casus belli.

O »Anschlussu«, o katerem so zadnje dni zopet začeli bolj živahno govoriti, velja isto. Tisti v Avstriji, ki se zanj navdušujejo, bodo po veliki večini popolnoma drugačnega mnenja, če bi se ta »Anschluss« dejansko uresničil. Dobro vemo, kako bolestno so občutile bivše nemške Zvezne države, ko se je pod neizprosnim totalitarnim režimom novega nemškega nacionalizma začelo izenačevanje naravnih raznolikosti tako v idejnem pogledu kakor na upravnem polju in v zgodovinskih tradicijah. Kakšna razlika med sedanjo nemško neodvisno avstrijsko državo in pa med bodočo avstrijsko obmejno pokrajino, če bi se »Anschluss« uresničil! Avstrija more takó svoje posebno nacionalno poslanstvo kakor svoje državne interese zasledovati in razvijati v sedanji obliki na najbolj srečen način, ker le kot neodvisna država more sodelovati pri politični in gospodarski obnovi vseh podonavskih držav, ki se je kot enakopravne in njim številčno enake, oziroma več ali manj enake države nimajo bati, ker Avstrija kot neodvisna država v sedanjem obsegu nima skušnjave po kakšni hegemoniji, ekspanziji ali po kakem totalitarnem državnem nazoru, ki je militaristično in imperialistično in s katerim bi se mladi narodi v območju Sredozemskega morja nikakor ne mogli sprijazniti, dočim si danes sodelovanja Avstrije same želijo. Z eno besedo: Avstrija je koristen faktor sodelovanja, dočim bi Nemčija, pomnožena z Avstrijo, pomenila le nevarnost za gospodarsko obnovo in rast neodvisnih nacionalnih držav Podonavja.

Italija bo torej delala na to, da se odnošaji med Avstrijo in Nemčijo izboljšajo na podlagi avstro-nemškega sporazuma od julija 1936, to je, da ostane Avstrija neodvisna prijateljica Nemčije in z njo politično sodeluje v duhu smernic, ki so diktirale tako rimske sporazume med Italijo, Avstrijo in Madžarsko kakor v duhu pakta, ki obstoja med Italijo in Nemčijo. Gotove sile v Evropi bi sicer rade, da bi italo-avstrijsko prijateljstvo prišlo v nasprotje z avstro-nemškim paktom in z italo-nemškim sporazumom.

Italija pa bo seveda storila vse, da do tega ne pride, ampak da se bo novo evropsko ravnovesje moglo naslanjati na os Rim—Berlin in obenem na prijateljstvo, ki obstoja med Rimom in Avstrijo ter med Dunajem in Berlinom pa da se bo mogel ta sistem spopolniti še z drugimi sporazumi med podonavskimi državami samimi ter med podonavskimi državami in njihovimi velikimi sosedami, kakor se je to zgodilo že s tako srečno sklenjenim paktom med Italijo in Jugoslavijo ter med Jugoslavijo in Bolgarijo, ki tvori most med Podonavjem in Balkanom. Koncept Mussolinija je torej zelo velik in zelo obsežen. Upanje je, da se bo mogel uresničiti. V tem smislu se bodo vršili razgovori med Mussolinijem in Schuschniggom v Benetkah.

Tako mislijo in na to bodo delali v Rimu.

Izmet Ineni se vrača domov

Belgrad, 19. apr. m. Nocoj sta se vrnila iz Valjeva v Belgrad turška državnika Ineni in Aras v spremstvu predsednika vlade dr. Stojadinoviča, vojnega ministra, generala Mariča in ministra za gozdove in rudnike. Ob vrnitvi v Belgrad so se po krajšem odmoru spet sestali dr. Stojadinović in oba turška gosta ter še pretresali razna vprašanja, ki interesirajo obe državi. Po intimni večerji so se gostje odpeljali ob 11.40 iz Belgrada. Oba turška državnika se bosta ustavila v Sofiji kjer se sestaneta s kraljem Borisom in ministrskim predsednikom Kjoseivanovom.

Tožba proti dr. Kojiću

zaradi prisilnega prilaščevanja kmetskih posestev

Belgrad, 19. aprila m. Nocojšnja »Pravda« objavlja poročilo iz Kosovske Mitrovice, da je proti dr. Dragotinu Kojiču, znanemu JNSarju, vložena v Kosovski Mitrovici tožba radi nasilne prilastitve kmetskih posestev. V svojem poročilu »Pravda« med drugim poroča, da je na državnem tožilstvu vložena kazenska prijava proti Dragotinu Kojiču, bivšemu ministru ter Komnenu in Kosti Popoviču, ki se obtožujejo za prilastitve tuje posesti v vasi Gnezdanec v planini Rogoznica. Po tej kazenski prijavi je dr. Kojič kot aktivni minister že leta 1931 vzel v vasi Gnezdanec v jožanički občini nekoliko posestev in več gozdnih kompleksov v planini Rogoznica tamkajšnjim kmetom. Ta posestva si je prilastil, pozneje jih je pa prenesel na nekatere svoje sorodnike. Te velike gozdne komplekse je vzel njihovim prejšnjim lastnikom na podlagi potrdil, ki jih je dr. Kojiču na njegovo zahtevo izdala jošanička občina. Sedaj je ugotovljeno, da dr. Kojič ni plačal državnih davkov na ta posestva, jošanički občini pa tudi ni plačal doklad in kuluka. Bivši lastniki gozdnih kompleksov so vložili kazensko prijavo tudi proti Komnenu in Kosti Popoviču kot pomagačema dr. Kojiča. Tožba je vložena tudi proti jošanički občini, ki je izdala lažna potrdila, na podlagi katerih je bilo kmetom odvzeto posestvo. Nekaterim kmetom je dr. Kojič ponujal denar za odvzeta posestva, toda ti niso hoteli na to pristati. Ta kazenska prijava je v Kosovski Mitrovici in okolici vzbudila ogromno senzacijo.

Osebne vesti

Belgrad, 19. aprila. AA. S kraljevim ukazom na predlog pravosodnega ministra je postavljen g. Viktor **Zakrajšek** za konzularnega škofijskega ordinarijata v Skoplju v 7. skupini.

Belgrajske vesti

Belgrad, 19. aprila. m. Jutri zvečer prispe semkaj iz Ostendea, kjer je bila seja eksekutive mednarodne zadružne zveze, predsednik bolgarskega niconalnega odbora g. Kristo Ganev, ki je bil pred kratkim izvoljen za predsednika Jugoslovansko-bolgarskega instituta. V zvezi s tem institutom se bo Ganev jutri zvečer ustavil v Belgradu in stopil stik z vsemi uglednimi zadružnimi funkcionarji. Kristov Ganev je v Sofiji ravnatelj uradniške zavarovalne družbe, ki spada med najmočnejše zadružne ustanove v Bolgariji ter ima okoli 100.000 članov in 1 milijardo levov lastnega kapitala.

Belgrad, 19. aprila. m. Davi je prispel v Belgrad rektor pariške univerze Sebastijan Charléti. Rektor bo svoje bivanje v Belgradu uporabil v to, da spozna razmere na naših univerzah. Jutri popoldne bo na belgrajski univerzi predaval o zgodovini pariške univerze.

Belgrad, 19. aprila. m. Danes je imelo svojo sejo predsedstvo Zveze mest pod predsedstvom Vlade Ilića, belgrajskega župana. Na to sejo je prišlo tudi zastopstvo iz Ljubljane in Zagreba. Seji sta prisostvovala tudi župana dr. Todor Pejčić in dr. Adlešič.

Belgrad, 19. aprila. m. V prostorih Zveze nabavljalnih zadrug državnih uradnikov je bil danes občni zbor banovinskih zadrug za kmetske kredite. Občni zbor je vodil Branko Avramović. Iz poročil upravnega odbora je razvidno, da je v banovinskih zadrugah za kmetski kredit včlanjenih 297 krajevnih zadrug ter 863 zadrug po 10 zvezah. Na občnem zboru je govoril tudi Dimitrije Ljotić. Nekateri govorniki so kritizirali odbor te zadružne ustanove zaradi njegovega poslovanja.

Belgrad, 19. aprila. m. V Novem Sadu je bila odprta filatelistična razstava. Med drugimi sta jo obiskala sedaj tudi finančni in poštni minister.

Zagreb, 19. aprila.b Danes se je v Zagrebu pred okrajnim sodiščem nadljevala razprava proti obtožencem iz našičkega procesa.

Kulturni boj v Nemčiji

Berlin, 19. aprila, b. V vseh tukajšnjih katoliških cerkvah je bilo prebrano novo pastirsko pismo berlinskega nadškofa Preissinga, v katerem informira katoličane o novi narodno-socialistični borbi v zvezi z zadnjo papeževo encikliko. **Po najnovejši naredbi je prepovedano vsako javno zbiranje pri cerkvi. Ljudje smejo iti samo v cerkev k službi božji. Mladini pa je prepovedana udeležba pri sv. maši, razen ob nedeljah.**

Včeraj je več višjih strankarskih veličin ostro napadlo v svojih govorih katoliško cerkev. Pri odkritju spomenika padlih policajev v Bochumu je govoril policijski general **Deluege**, ki je dejal, **da morajo policisti pred tem spomenikom priseči, da se bodo še dalje borili proti komunizmu, pri čemur pa ne smemo pozabiti, da je te dni v madridski radijski postaji neki protestantski duhovnik, dekan kanterburijske cerkve, pridigal v korist boljševizma in da je trenutno pred berlinskim sodiščem večje število duhovnikov, ki so se politično udejstvovali.** Razen tega se ne sme pozabiti, da je cerkev 600 krat odrekla našim tovarišem cerkveni pogreb. V Karlsruhe je govoril namestnik Hitlerja, **Hess**, ki je v svojem govoru med drugim izjavil: **Opominjam resno vse one, ki še vedno računajo z neslogo nemškega naroda in ki hočejo, da verstvo nemškega naroda izrabijo v politične namene. Reichsleiter Rosenberg je izjavil v Meinzu, da narodni socializem ne bo več trpel vzgojnih sistemov vzporedno na vseh področjih življenja ter zahteva pri vzgoji mladine totalno vodstvo.**

Samomor s 40 kg dinamita

Pariz, 19. aprila. c. V srednji Franciji je neki cirkuški akrobat izvršil strašen samomor na izreden način. Znosil si je na kup 40 kg dinamita, se nanj vlegel in ga zažgal. Eksplozija je bila tako strašna, da so popokale šipe na oknih in krajih 6 km naokrog. Zelo hudo je poškodovana farna cerkev v Mitchiqueu. Ko so prišli na kraj dejanja, niso seveda našli niti drobec telesa, v zemljo pa je eksplozija izkopala skoraj 10 m globoko žrelo.

*

Posebni vlaki na pariško razstavo

Belgrad, 19. aprila. AA. Generalno ravnateljstvo državnih železnic bo za mednarodno razstavo v Parizu dalo v promet posebne vlake, ki bodo odhajali iz Belgrada vsako soboto, počenši z 29. majem pa do meseca septembra.

Voznina iz Belgrada bo znašala v 2. razredu 1490 Din in v 3. razredu 1.180 Din. Od Vinkovcev v 2. razredu 1440 Din in v tretjem 1146 Din; od Zagreba v drugem razredu 1350 Din in v tretjem razredu 1086 Din; **iz Ljubljane v drugem razredu 1307 Din in v tretjem razredu 1055 Din.**

V tej ceni je všteta vožnja do Pariza in nazaj, prenočišče v Parizu za sedem dni z zajtrkom in stroški za kolektivni potni list z vizumom.

Uvoz svinj v Avstrijo

Belgrad, 19. apr. m. V Glavni zadružni zvezi je bila danes konferenca glede ureditve vprašanja uvoza svinj v Avstrijo. Kakor je znano, je cena svinj v naši državi precej poskočila, na avstrijskem tržišču pa padla. Na ta način so prišli naši izvozniki v težak položaj. Na današnji seji se je pretresalo o ukrepih za rentabiliteto našega izvoza. Med zastopniki zadružnikov je bil glede teh ukrepov dosežen popoln sporazum. Jutri in pojutrišnjem se bodo razgovarjali še nadalje z izvozniki iz vrst trgovcev in izvozniki iz vrst rejcev svinj. Zadružne organizacije pozdravljajo pojav, da je z zvišanjem cen našim svinjam kmet po daljšem času prišel do svojega dobička, ter ukrepe, ki jih predlaga Glavna zadružna zveza v zaščito naših izvoznikov svinj, obstojajo v tem, naj se znižajo razne takse na avstrijskih tržiščih, ki so bile tako in tako uvedene proti določilom trgovinske pogodbe z Avstrijo.

Zagrebška vremenska napoved: Vreme se bo popravilo, jasneje in zmerno toplo.

Zemunska vremenska napoved: V večji, vzhodni polovici bo prevladovalo jasno vreme, v zapadnih krajih pa bo oblačno in nekoliko dežja. Temperatura brez posebne izpremembe.

Dunajska vremenska napoved: malo sprememb.

Kam plove Francija

„Echo de Paris“ napoveduje komunistično vlado

Blum se na strankinem kongresu otepa levičarjev

Pariz, 19. aprila. TG. **Henri de Kerillis**, znani pariški poslanec, razmotriva v tukajšnjem »Echo de Paris« o bližajoči se združitvi socialistov in komunistov v enotno organizacijo ter piše med drugim:

»Bolj ko premišljujemo o združitvi socialistov in komunistov, ki je pred durmi, bolj se zavedamo njene nevarnosti in posledic, ki jih mora imeti na polju politike. Kako naj se izpelje združitev? Socialistične in komunistične krajevne sekcije se najprej združijo v eno. Delo se začne torej pri temeljih. Ker je komunističnega članstva mnogo več kot socialističnega — ne govorim o volivcih, marveč o članstvu — se razume, da bodo komunisti imeli takoj v rokah vodstvo, razen po nekaterih kmetskih okrožjih. Blum v tistem trenutku ni več predsednik združenja, marveč vodja komunistov Thorez. Blum bo k večjemu ostal še predsednik parlamentarne skupine, kar pa je brezpredmetno, ker o vsem odločuje le stranka. »Populaire« izgubi kot glasilo režima vsako vrednost. Na njegovo mesto stopi komunistična »Humanité«. In v vladi sami? Čisto dosledno mora Blum odstopiti in Thorez zasede njegovo mesto. Morda ne takoj. Kajti komunisti bodo previdno postopali, bodo rajše čakali nekaj dni in morda celo nekaj tednov. Toda ne pozabimo zakona revolucije, ki se mora uveljaviti. Ta zakon pa pravi, da mora Thorez prevzeti tudi oblast v tistem trenutku, ko prevzame oblast novo komunistično-socialistično združenje, ki mu načeljuje Thorez. S tem je jasno povedano, kam vodi združitev. Kratkomalo k popolni oblasti komunistov nad državo, o nadoblasti boljševikov, brez streljanja, brez udarov, marveč po zakoniti poti.«

De Kerillis vprašuje na koncu radikale, če bodo preskočili tudi ta jarek. Če bodo še nadalje sodelovali. Če bodo to storili, pravi poslanec, potem se jim bo očitalo, da so z lahkomišljenim srcem prevzeli odgovornost, da so pomagali ustanavljati sovjete v Franciji. **Vse je odvisno sedaj od radikalov. Dolgo ne bo mogoče več čakati na odgovor. Vaillant-Couturier (komunistični vodja) je že izjavil, da se mu mudi, kajti Moskva je poslala svoja povelja...**

Pariz, 19. aprila. AA. Havas: Včeraj je govoril Leon **Blum** na sestanku glavnega odbora socialistične stranke. Najprej je govoril o delu vlade in rekel, **da je potrebno** pustiti državi, da si **odpočije.** Na finančnem polju se vlada ni vklonila pred finančnimi magnati. V zvezi z dogodki v Clichyju je vlada hotela takoj drugi dan, to je dne 16. marca odstopiti. Našla pa je razumevanje in podporo pri vseh odločilnih strankah, tako posebno pri radikalih in pri delavski strokovni zvezi. **Mi ne mislimo na prevrate, ampak hočemo vladati državi, da bi povsod uvedli znosno stanje reda in miru. Mi smo vlada države in zato moramo skrbeti za vse stanove enako. Država mora ostati zdrava in če se nam to posreči, smo tedaj najbolj koristili tudi samim sebi. Zato ne bi bilo treba, da nam nekateri ljudje v lastni stranki delajo težave.** Zaključil je svoj govor z besedami, da naj vsi v stranki ohranijo disciplino in enotnost.

Po njegovem govoru je glavni odbor potrdil izključitev dveh članov iz stranke. Oba pripadata revolucionarni levici. Glavni odbor je izključil iz stranke tudi 22 članov socialistične mladine. Člani vodstva Brache, Grumbach in drugi so zelo napadli Marceauja **Piverta**, češ da je njegovo delo bilo nelogično in nepotrebno. V stranki je vganjal nek fašizem, namesto da bi delal za koristi socializma **Posebno hud je bil minister za delo Lebas, ki je rekel, da se hočejo revolucionarni socialisti v lastni stranki organizirati v posebno stranko.**

Ob koncu je bila sprejeta resolucija, ki izraža zaupanje vlade. Toda resolucija se izreka **proti izključitvam iz stranke, ampak zahteva razpust takozvane revolucionarne levice v stranki.** Resolucija poziva člane razpuščenih organizacij, da naj se pokore tej odločitvi, ker bo sicer proti njim odbor postopal tako, kakor to zahtevajo pravila.

Znaki gospodarske obnove

Medtem ko na mednarodno političnem polju opažamo silno veliko živahnost v snovanju in preosnovanju političnega sodelovanja med različnimi narodi, se tudi na gospodarskem polju pojavljajo nove pobude, o katerih danes še ne vemo, če so se pojavile kot posledica politične živahnosti ali če prihajajo kot neodvisen pritisk nepolitičnih gospodarskih ljudi na politike ali pa kot čisto samostojno gibanje, ki se le malo meni za politična približevanja in odtujevanja med narodi, ampak sledi izključno le gospodarskim zakonom, ki vladajo nad človeškim občestvom. In kakor nam razgibanost na mednarodno političnem polju pravi, da prehajamo iz politične stiske, ko smo hodili ob robu vojnih nevarnosti, v bolj mirno razdobje, tako nam tudi razgibanost na svetovno gospodarskem področju priča, da je gospodarska stiska, ki je navalila na človeški rod leta 1929, v glavnem prerodena, da se kažejo znaki ozdravljenja in probujajočega se blagostanja, torej znaki bolj mirnih odnošajev v svetovni izmeni blagovnega bogastva. In zopet na isti način kot na političnem polju, tako izhajajo zopet na gospodarskem polju mirovne pobude iz vrst malih in srednjih držav, ki so v gospodarski stiski najbolj trpele, na katere so gospodarski imperijalizmi velikih sebičnih držav najbolj pritisnil in ki imajo najbolj neskaljeno željo, da v miru žive, v miru delajo in v miru grade svoje gospodarsko blagostanje.

Pred očmi imamo tri vrste takšnih svetovnogospodarskih pobud, ki so zelo važne, čeravno jih v dimu političnih konferenc in sestankov morda malo manj opazimo. Prva je mednarodna sladkorna konferenca v Londonu, kamor je celo Roosevelt poslal svojega najboljšega gospodarskega svetovalca generala Dawisa, ker je vedel, da se bodo v okviru sladkorne konference prerešetavala tudi druga vprašanja, ki se tičejo obnove gospodarske vzajemnosti narodov. Druga pobuda izhaja od gospodarskega diktatorja Nemčije dr. Schachta, ki je bil pred par dnevi v Bruslju in bo v kratkem v Parizu, kjer si povsod prizadeva, da bi odprl možnosti tesnejšega gospodarskega sodelovanja, ki more zaradi usodne medsebojne povezanosti človeštva podreti tudi ovire, ki jih postavlja politika. Tretja pa in najvažnejša med njimi je sad večmesečnega truda belgijskega ministrskega predsednika Van Zeelanda, ki je bil te dni tudi od Anglije in Francije naprošen, naj nemudoma odpotuje v Zedinjene države Severne Amerike, da tam v imenu obeh velesil poskuša najti zdrave predpogoje za »gospodarsko razorožitev«, kot so imenovali novo geslo, s katerim naj se človeštvo iz gospodarske stiske pribori do znosnejšega sožitja in do blagostanja. O Van Zeelandu je že znano, da je njegova zasluga, da je ustanovil tako imenovani blok »Oslo-držav« (po imenu norveške prestolnice), ki združuje Norveško, Švedsko, Dansko, Nizozemsko in Belgijo in ki je izrazil odločno voljo do gospodarskega sodelovanja v smislu postopne »razorožitve«, to se pravi postopne odstranitve vseh ovir, ki so se v teku zadnjih 7 let nagromadile na pot svetovne trgovine.

Van Zeelandovo pot v Ameriko spremljajo iskrene želje, da bi uspela, želje, ki so jih izrazili skoraj brez izjeme vsi pravomočni glasniki javnega mnenja in vlad vseh držav v Evropi. Kajti vsi brez izjeme enako trpko čutijo, da položaj, v katerem se svet nahaja s stališča medsebojnega trgovinskega občevanja, ni zdrav, ni normalen, ni takšen, da bi bilo mogoče blagostanje zopet dvigniti, če bi tudi druge okolščine za to govorile. Posamezne države so se zabarikadirale za neprehodnimi obzidji carinskih tarif, ki so dovedle do takih bedastoč, da se lahko v eni državi vsled preobilice gotovega blaga v njem skoraj zaduše, med tem ko v sosedni državi vsled carinskih ovir pomanjkanje trpe, da v Južni Ameriki sipljejo cele ladijske tovore kave v morje, med tem ko je v Evropi dosegljiva le za težo zlata, da v Kanadi zažigajo ogromne gromade zlatega žita, medtem ko v Evropi od gladu umirajo. Poleg carinskih ovir so prišle ovire v denarnem prometu, ki so dovedle do tako čudnega položaja, da za svoje blago, ki si ga po naključju čez mejo prodaj, ne smeš računati na plačilo v doglednem času. Van Zeeland si je natovoril težko nalogo, da v Združenih državah prouči možnosti, kako bi se ti gospodarski oklepi, v katere so se posamezni narodi oblekli, mogli »razorožiti«. Pot v Ameriko je v ta namen neobhodno potrebna, kajti Amerika je dandanes tako po svojem denarnem bogastvu kakor po vsebini svoje svetovne trgovine in po količini svojega naravnega bogastva ona država, ki tvori osrčje svetovne gospodarske skupnosti. Gospodarska razorožitev se mora začeti torej pri njej, a sporedno z njo pri vseh gospodarskih velesilah, kot so Francija in Anglija, na kar šele bodo mogle slediti tudi male in srednje države, ki so na gospodarskem polju mnogo bolj odvisne od velikih, kot na političnem, kjer lažje uveljavljajo svojo samostojnost.

Če govorimo o počasnem ponehavanju gospodarske stiske, je to res samo v toliko, da gre za izboljšanje posameznih, drug od drugega ločenih narodnih gospodarstev, ki pa takorekoč drug za drugega niti ne vedo, tako temeljito so ločena po carinskih in deviznih obzidjih. Belgijska pobuda pa gre za tem, da se to vmesno obzidje polagoma odstrani in da se zopet ustvari svetovno ravnovesje med proizvodnjo in potrošnjo, kar je osnovni predpogoj za ponovno gospodarsko procvitanje. Da se omogoči zdrava izmena blaga iz prenapolnjenih prostorov v prazne, iz krajev proizvodnje v kraje potreb.

Čeravno nam srednjim in malim narodom Van Zeelandova prizadevanja gredo naravnost do srca in smo prepričani, da so vredne velikih žrtev, vendar nismo razpoloženi, da bi se vdajali prevelikemu optimizmu na uspeh v kratkem času. Nekatere velike države so svoje narodno gospodarstvo tako zapletle s svojim političnim režimom, da se bodo le težko mogle odločiti k sodelovanju, ne da bi s tem zrahljale tudi svoj režim. Toda cilj je tako vreden truda, da bo že zadosti, če se ustvari gospodarska skupnost vsaj med onimi državami, ki tudi na političnem polju ne zasledujejo nič drugega kot mir ter na gospodarskem nimajo drugih interesov, kot da se pribore nazaj k bolj udobnemu življenju potem, ko so okusile grenkobo šestih let strašnega pomanjkanja.

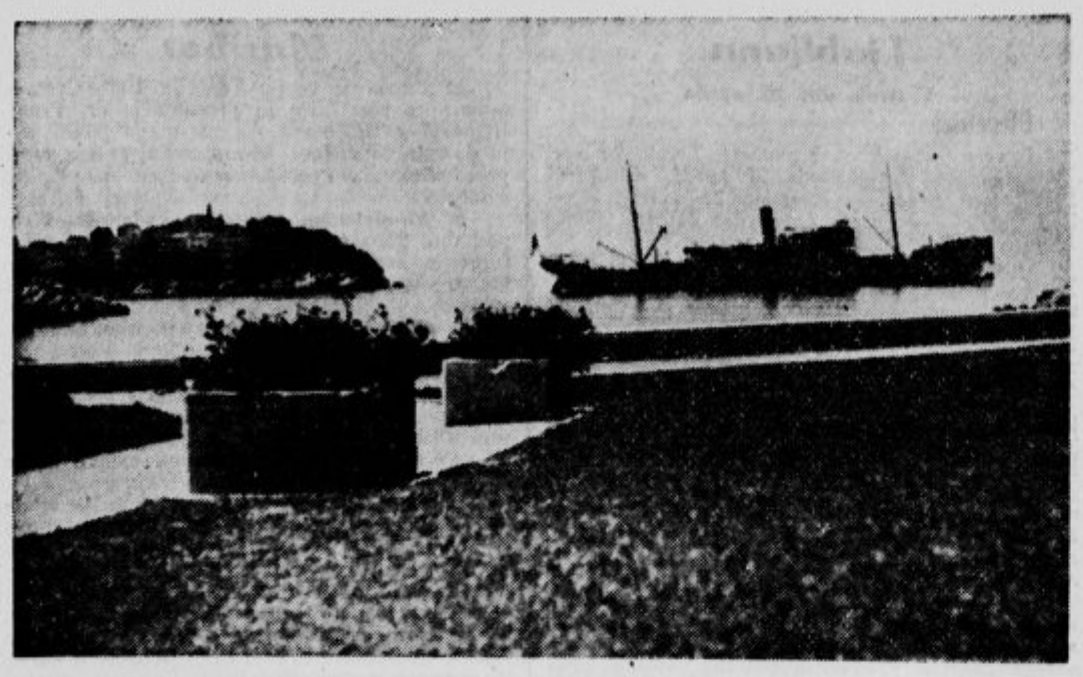

Pogled na kraljevi grad Miločer, kjer biva sedaj Nj. Vel. kralj Peter II. Ladja »Hvar«, na kateri se je pripeljal kralj, odhaja iz Miločera.

Minister dr. Krek o socialnih in gospodarskih ukrepih vlade

Za rast in procvit stare slovenske železarske industrije
Lepo uspelo zborovanje JRZ na Jesenicah

Jesenice, 19. aprila.

V nedeljo dopoldne je bil v veliki dvorani Krekovega doma na Jesenicah prvi redni letni občni zbor mestne organizacije JRZ za Jesenice. Ker je obsegal dnevni red zborovanja le običajne točke poročil in formiranje novega odbora, dvorana v začetku ni bila polno zasedena. Ko pa se je po Jesenicah raznesla vest, da je na zborovanje prišel minister dr. Krek, so ljudje dvorano napolnili. Občnega zbora se je udeležilo okrog 300 samih fantov in mož jeseniških delavskih, obrtniških, kmetskih in nameščenskih stanov.

Občni zbor je vodil predsednik dr. Fr. **Bergelj**. Prvo poročilo je podal agilni tajnik **Gasser**. Iz njegovega poročila je bilo videti delo in prizadevanje organizacije za dobro kraja in posameznikov. Organizacija v svojih stremljenjih ni povsod uspevala. Splošno potrebni in zaželjeni I. draginjski razred za Jesenice še ni bil priznan zato sprejema novi odbor to točko v svoj novi program. Pristaši bivše Slovenske ljudske stranke so zopet izvojevali zmago pri jeseniških občinskih volitvah in to proti vsem nasprotnikom, ki so stali v fronti roko v roki. Pristašev slovenskega ljudstva na Jesenicah niso strli napadi z leve, ne z desne. Zmaga je izvojevana. Za tem poročilom so poročali še ostali funkcijonarji, nakar je dobil stari odbor razrešnico.

Ob prihodu gospoda ministra dr. Kreka med zborovalce se je občni zbor nadaljeval. Najprej se je gospodu ministru zahvalil A. Kuhar za vsa njegova žilava in uspešna posredovanja za obstoj in napredek jeseniške industrije. Omenil je, da se jeseniška in slovenska javnost dobro zaveda, da je prisotnost naših ljudskih zastopnikov v vladi največji in morda edini garant za bodočnost Jesenic, ki imajo pri različnih gospodarskih interesih posameznih skupin mnogo nenaklonjenosti. Sledile so volitve novega odbora. Predloženi sta bili dve listi, ki pa sta bili skoro enaki, le s to razliko, da je druga lista zahtevala, da mora biti vsak, ki z odborom JRZ sodeluje na sejah, tudi član odbora in za delo odbora soodgovoren. Novi odbor se ni veliko izpremenil. Kot nova člana odbora JRZ sta bila izvoljena nameščenca KID g. Mencinger August in g. Ravnik Ludvik. Pododbori železničarjev obrtnikov in ostalih skupin delegirajo v glavni odbor lastne izvoljene delegate. S tem je bil občni zbor zaključen in predsednik dr. Bergelj je prosil gospoda ministra, da spregovori zborovalcem nekaj o delu in stremljenju vlade.

Govor ministra dr. Kreka

Burno pozdravljen od zborovalcev je povzel besedo minister dr. Krek, ki je omenil nekaj dogodkov, ki zanimajo splošnost, posebno pa delavske Jesenice. Najprej je objasnil uspešno zunanjepolitično delo sedanje vlade ki se izkazuje v toplejših odnosih naše kraljevine do vseh državnih skupnosti. Delo naše zunanje politike temelji na načelu miru, prav tako, kakor temelji ostalo delo vlade na ureditvi notranjega življenja vseh državljanov mlade Jugoslavije. Danes pomeni Jugoslavija v mednarodnem pogledu toliko, kot še nikdar do sedaj ni pomenila; poudarjen je njen nacijonalni pomen in vidno njeno delo za mir na še nedavno najbolj vročem Balkanu. Kljub temu dejstvu in kljub vsem tem uspehom pa se najdejo ljudje, ki skušajo zavijati uspehe vlade, kakršnih sami nikdar doseči niso mogli, mesto da bi se poskrili in se tiho veselili močnega mednarodnega nastopa naše mlade domovine.

Gospod minister je navedel nato najvažnejše dogodke iz pretekle dobe. Ob svojem zadnjem obisku na Jesenicah je napovedal uredbo o minimalnih mezdah in uredbo o starostnem zavarovanju delavstva. Danes sta ti dve uredbi dejstvo. Obe uredbi sta važen napredek v naši socialni zakonodaji, kar priznavajo brez izjeme vsi strokovnjaki, pa bodisi iz nasprotnih skupin. Uredba o minimalnih mezdah je pridobitev za večino vsega delavstva v državi, če pomislimo, da je nad 300.000 delavcev garalo za 6, 8 in 10 dinarjev dnevno. Sodelovanje naših zastopnikov je imelo uspeh, da se je minimalna mezda približala boljšim razmeram v naših krajih. Poudaril je, da je tudi to uredbo izdala sedanja vlada, četudi so bile prej za to boljše gospodarske konjunkture.

V istem načrtu zboljšanja socialnih razmer državljanov je bila izdana uredba o **starostnem zavarovanju delavstva**. Vlada ve, da bodo prišle pripombe, da je industrija s to uredbo udarjena, da so morda rente prenizke, a začetek je tu. Izgaranim delavcem se obljublja na stara leta kotiček, da jim ne bo treba stradati potem, ko so vse svoje moči žrtvovali delu. Tudi to uredbo je izdala sedanja vlada, četudi so o tem prej 20 let govorili, k delu pa niso pristopili. Pravi, resni in pošteni delavski voditelji in strokovnjaki, četudi morda politični nasprotniki, priznavajo vladi uspešno delo za socialni napredek ljudstva, sovražniki resnice pa se takih uspehov gotovo bojijo, ker izgubljajo teren za svoje prevratne namene.

Gospod minister je dalje izjavil, da je gotovo, da bodo slovenske zastopnike še vedno napadali razni frontaši. Običajno je, da se uspehi dela manj poudarjajo in se govoriči le o vsem drugem. Frontaši nič ne poudarjajo, da so obdavčenja obrtnikov zmanjšana, nič ne povedo, da je prosvetno in kulturno delo naših kmetskih in delavskih organizacij olajšano z brisanjem taks, nič ne povedo, da se popravlja naša industrija, da dela in napreduje ter leze iz bolniške postelje, nego govore, da morata zastopnika slovenskega naroda v vladi nastaviti nož na vrat v vsaki borbi. Minister dr. Krek je prav poudaril, da tako ne sme delati oni, ki zastopa narod, ki odgovarja in predstavlja ljudstvo za sedaj in za bodočnost, lažje pa rovari tisti, ki nima za seboj nikogar in ki odgovarja samemu sebi. Kdor nič ne pomeni, nima nobene odgovornosti. Tisti frontaši tudi nič ne povedo, da je banovina razbremenjena proračuna na mlekarsko šolo v Škofji Loki, ki postane po načrtu državna mlekarska šola za veo državo, nič ne govorijo, da je banovina razbremenjena proračuna za žrebčarno in da je vse to prešlo z banovinskega v državni proračun.

Smernice vlade ostanejo iste: ureditev razmer in zboljšanje obstanka jugoslovanskega ljudstva v vseh strokah in stanovih. **Po svojih prvih uspehih je vlada močna in gotova, da bo nadaljevala svoje delo. Govorice o spremembah vlade so običajne, one so edina tolažba tistih, ki so vladi nevoščljivi za uspehe na socialnem in gospodarskem polju. Zaupanje ljudstva v dr. Korošca, dr. Stojadinoviča in dr. Spaha ostaja kot temelj, ki lahko sem in tja prenese tudi morebitna preimenovanja v resorih sedanje vlade in njenega dela za dobro državljanov.**

Končno je gospod minister načel še vprašanje Jesenic in poudaril, da omenja to vprašanje, ker je kot krajan na njem zainteresiran in ker zna ceniti vrednost in potrebo obstanka slovenske industrije, ki mora obstajati in delati. Značilno je, da je to delo posebno težko, en tabor pravi, da za Jesenice premalo storimo, drugi pa očita, da se za Jesenice preveč potegujemo. Naš interes je interes slovenske industrije in interes obstanka kraja in ljudstva, zato naša prizadevanja za Jesenice.

Gospod minister je bil ponovno pozdravljen, nakar je predsednik dr. Bergelj zborovanje zaključil.

Največje in najvažnejše vprašanje človeštva

je, kako pokristjaniti ves svet, da bo deležen odrešenja božjega. In to je cilj in ideal Mednarodne katol. propagande. Misijonarji po tujih deželah so takoj uvideli veliko važnost mednarodne katol. organizacije. Zato tako živahen odziv posebno v južni Afriki in vzhodni Aziji, tam kjer se poraja novo, sveže, polnokrvno krščanstvo. Iz daljave se marsikaka stvar vidi v pravi luči kakor od blizu. Stara znana reč je, da to, kar je domačega, nima cene; kar je tuje, ima več veljave. V Južni Afriki »Regnum Christi« bolj poznajo kakor v Sloveniji.

Med prvimi, ki ga je posebno toplo pozdravil, je bil **msgr. Ignacij Arnož**, apostolski prefekt v Južni Rodeziji. Tako ga ve ceniti, da prišedši v Evropo, pride nalašč v Ljubljano, da se tu osebno razgovori, kako ga uspešno in srečno voditi, da bi svoj visoki cilj mogel kar najbolj dosegati.

Ob priliki tega častnega obiska ima tudi ljubljansko katoliško občinstvo možnost, da se s to mlado ustanovo, ki ima svoj sedež v naši sredi, bolj seznani. Visoki gost bo gotovo kaj poročal o svojem misijonstvu, pa tudi povedal svoje misli in podal smernice, kako naj mi od tukaj potom naše Propagande podpiramo veliko delo Kristusovih pionirjev, da se po vesoljnem svetu razširi kraljestvo božje.

Katoliška Ljubljana, bodi torej še enkrat povabljena, da se danes udeleži obeh sestankov ali prireditev, na katerih bomo imeli misijonskega škofa. Katol. inteligenca **ob 5. pop. v Unionu** (Bela dvorana), vse občinstvo pa zvečer **ob 8. v frančiškanski dvorani.** Ni dvoma, da se bomo pri tem duhovno oplodili, morda tudi napravili sklepe, ki bodo dalekosežnega pomena; visoki gost pa naj bi dobil od Ljubljane in Slovencev dober vtis in odnesel najboljše spomine!

Sedemdesetletnico

svojega plodonosnega življenja je obhajala te dni gospa **Josipina Jenko** na Viču, ena najmarljivejših tretjerednic v župniji sv. Antona. Nad pol stoletja že nepretrgoma vdano služi v III. redu sv. Frančiška in je pred dvema letoma obhajala svoj zlati jubilej v krogu svojih sobratov in sester. Z lepim uspehom vedno nabira in spodbuja nove člane za IIII. red sv. Frančiška. Posebno pa je navdušena za ljudsko petje v cerkvi, ki se lepo razvija in napreduje, za kar ima ga. Jenkova veliko zaslug. Sedaj jo že tri mesece pogrešamo, ker jo je bolezen priklenila na dom. Upamo pa, da jo bomo že v najkrajšem času spet dobili v svojo sredo, kjer bo nadaljevala svoje vztrajno in požrtvovalno delo. K njenemu lepemu življenjskemu jubileju ji iskreno čestitamo in prosimo Boga, da bi ji zopet povrnil popolno zdravje in jo ohranil še dolgo vrsto let do skrajnih meja človeškega življenja.

Zbori organizacije JRZ

V smislu strankinih pravil JRZ so v minulem in tem mesecu v vseh občinah in okrajih redni občni zbori strankinih organizacij. V soboto popoldne je bil občni zbor za okraj **ljubljansko okolico**, v nedeljo pa na **Jesenicah** in v **Radovljici**. Na vseh teh zborih je govoril minister **dr. Krek** o političnem stanju in delu ter sprejel ponovne izraze zaupanja našega ljudstva. Občni zbori kažejo globoko sistematično in zelo koristno organizacijsko delo, razveseljivo slogo in požrtvovalnost članov ter živo zanimanje za delo in napredek stranke in njene vlade. Za okraj **ljubljanska okolica** je bil izvoljen soglasno ob navdušenju vseh polnoštevilno zbranih zastopnikov vseh občinskih organizacij okraja dosedanji **predsednik minister g. dr. Krek.**

Z vseh zborovanj so poslali pozdrave in zahvale voditelju g. dr. Korošcu.

Slovo g. dekana Anžiča od Škocijana

Škocjan pri Mokronogu, 19. aprila.

Včeraj se je naša fara poslovila od g. dekana Josipa Anžiča, ki je odšel na novo službeno mesto v istem svojstvu v Št. Jernej na Dolenjskem. Tudi vsak nezainteresiran opazovalec mora priznati, da je bilo to slovo prisrčno in iskreno. 17 rdečih nageljnov, mu je bilo izročenih kot zadnji pozdrav iz Škocjana. Ljubezen, ki je tesno družila škocjanske farane z njegovim farnim očetom, je bila povdarjena v solznih očeh škocjanskih faranov. Že v soboto se je zbrala množica faranov vseh slojev k poslovilnemu večeru, na katerem so domala vsa društva in stanovi izrekli v toplih in izbranih besedah hvaležnost njemu, ki je vodil to faro skoraj 17 let, tako da se je nekdaj precej razvpiti Škocjan bodisi versko, kakor tudi prosvetno in politično močno dvignil. Le en dokaz k temu: Marsikdo, ki je služil v Škocjanu v prvih povojnih letih se ne more prečuditi, da je letos isti Škocjan dosegel prvo »Domoljubovo« nagrado v tekmi za katoliški tisk. Dolg sprevod vozov, konjenikov, kolesarjev in pešcev — cvetje in slavoloki, deklamacije in šopki cvetic, društva ter pozdravi ob poti, ki kar niso hoteli ponehati — vse to je spremljalo odhajajočega dušnega pastirja do mostu na Krki. Vsi ljudje, ne samo ženske, ampak tudi moški so si brisali solzne oči. Vse to ni bilo narejeno, ampak odkritosrčno, da se vidi, kako napačno in ponesrečeno so hoteli tolmačiti splošna občutja faranov ob tej priliki oni, ki so poskušali na razne umazane načine motiti iskreno svečanost. Izmed raznih ogabnosti, ki jih ljudstvo še opaziti ni hotelo, je treba zabeležiti dve podli dejanji, ki sta razburili tudi mirni Škocjan. Včeraj zjutraj ob zgodnji sveti maši se je razvedelo: evharistični križ leži prežagan na tleh. Kdo je odgovoren za to dejanje? Tega še ne vemo natančno. Samo ura teme je mogla videti to bogoskrunstvo, saj je prav ura teme za take podle ljudi, ki iz onemoglega sovraštva podirajo krščanske svetinje, znamenje našega odrešenja in slovenske vernosti. Drugod očitajo enaka dejanja komunistom. Pri nas ne moremo tega trditi. Saj imamo na sumu samo onega strupenega človeka, ki se je v pozni uri vračal od nekod ter se skrival in ogibal, da ne bi srečal ljudi, ki so se vračali od poslovilnega večera. Križ ne bo dolgo ležal položen na tleh. Sklenjeno je že, da bo na Vnebohod zopet stal na istem mestu nov ponosen križ. Današnje jutro nam je spet pokazalo početje bogoskrunske skrivnosti: oskrunjen križ na mostu sredi samega Škocjana. Ne vemo, kaj je hotela zlobna duša osmešiti, ko je pribila dolgo palico pod pazduho Kristusovega križa. K večjemu to vsakdo ve, da je zlobnež hotel zliti svoj onemogli gnev. Toda vsakdo bi priznal, da je znak zelo majhnih ljudi, če se kdo hoče maščevati duhovnikom tako, da gre podirat križe in skruniti znamenja ob poti, ki so jih postavili farani.

O gluhonemih - za gluhoneme

Pa bo res nekaj edinstvenega! Kje? **V frančiškanski dvorani** dne 2. maja ob pol 8. zvečer. Pridite! Zadonela bo v dvorani jasna in klena beseda o gluhonemih sirotah. In da ne bo beseda utrujala, jo bodo poživljale značilne deklamacije, zborne in navadne, ki bodo neprisiljeno, z močjo besede in gest oznanjale bedo trpečih. Zlasti bo ponazorila to bedo čudovito lepa pesnitev: »Le enkrat bi slišal«, ki jo je zamislila in nežno podala naša pesnica m. Elizabeta. Izvajali bodo to pesnitev na originalen način »Frančiškovi Križarji«. Posebna privlačnost bo tudi nastop priljubljenih mladih harmonikarjev (v narodnih nošah) pod vodstvom g. prof. Rančigaja. Zlasti zanimiv bo ta nastop, ker nastopi tudi najmlajši pevski zbor (od 4. do 6. leta). Pač ljubek prizor za oči in lep užitek za uho. Višek prireditve pa bo nastop gluhonemih otrok. Namenoma je program izbran tako, da je poudarek pri polnočutnih izvajajočih na njih veselju, petju, godbi, na njihovih svežih silah, a pri gluhonemih je vse mrko, brez petja, brez godbe, vse izzveni nekam otožno... Vseh sodelujočih bo pri originalni prireditvi okoli 80. Pridite, ne bo vam žal!

Po nedolžnem obdolžen požiga

Grdo natolcevanje JNS-arjev

Laverca, 19. aprila.

Dne 22. februarja t. l. je pogorel kozolec, last g. Ogrina na Laverci. »Jutro« je zvalilo krivdo na politične nasprotnike lastnika tega kozolca. Orožniki so aretirali nekega mladeniča, kateri je moral presedeti po nedolžnem pet tednov v preiskovalnem zaporu.

Z radovednostjo smo pričakovali izida preiskave glede požara Ogrinovega kozolca. Tako zvani naprednjaki so širili med ljudstvo gorostasne govorice. Po teh vesteh je izgledalo, da je bil ta požar skrbno pripravljen atentat na enega največjih nacijonalnih delavcev. Vse je kazalo, da je bilo to delo domačih klerikalcev, kateri so dobili baje zato poseben ukaz iz Ljubljane — če ne prav iz Belgrada. Govorilo se je, da je bil ta nesrečni kozolec simbol vsega kulturnega in gospodarskega dela pokojne JNS in tako tragično uničena slama je predstavljala sad njenega plemenitega dela in napora. Kaj naj pokažejo sedaj narodu. Kako naj dokažejo volivcem, kaj so v vseh teh letih naredili, ko je zgorela slama in s tem ves njihov trud. Še pozni rodovi bodo s povešenimi glavami hodili mimo tega kraja ter se zgražali nad zločinsko roko, katera je tako nečloveško uničila to monumentalno delo. Kdo drugi naj bi torej uničil ta slavni kozolec, če ne zločinec, plačan od teh zavisti polnih klerikalcev. Res je, da je v teku stoletij zgorelo nešteto kozolcev, ne da bi bila zato klicana na odgovor kakšna politična stranka, toda ti kozolci niso bili Ogrinovi. In res, domneva je bila pravilna. Šlo je samo zato, koga naj se postavi na zatožno klop. Cele stranke vendar ne morejo pozvati pred sodišče, kajti potem bi morali postaviti eno samo klop, ki bi se vlekla od Triglava do Ohrida. Najti je bilo torej potrebno osebo, katero bi se pokazalo svetu kot izvršilca nesramnih naklepov. Na mah so bile tu priče, ki so videle Jankota, kako je ob kritičnem času hodil okrog kozolca. Takoj je bil fant za zamreženimi okni in pet tednov je moral presedeti po nedolžnem v preiskovalnem zaporu. JNS je hotela še enkrat pokazati svojo zloglasno metodo. »Jutro« je takoj vtaknilo vmes svoj detektivski nos ter ugotovilo politično ozadje tega požara. Vsa ta klika je hotela inscenirati proces, podoben onemu zaradi požiga nemškega parlamenta. Pozabili pa so, da naša sodišča niso nemška. Naša vlada je izdala zakon, ki ščiti sodnike pred vsakim zunanjim vplivom. Na vse načine so si prizadevali, da bi prepričali sodišče, da dvigne obtožnico proti osumljencu. Pisali so sodišču anonimna pisma, v katerih so trdili, da je predsednik gasilske čete g. Dremelj Franc prepovedal gasiti ta požar. Tudi »Jutro« je vedelo za to skrivnost, vendar je to izjavo čez par dni preklicalo. Pristojna gasilska župa je zadevo uradno preiskala ter je ugotovila, da so laverski gasilci storili vse, kar je bilo v njih moči ter da je bilo vse govoričenje le sad sovraštva in zavisti. To so poslednji smrtni krči preminule JNS, kateri nazorno kažejo, kakšnih metod se je posluževala ta stranka, ko je imela oblast še v rokah.

— Proti trdi stolici in zlati žili, združeni z navalom krvi, utripanjem srca in glavobolom je naravna »Franz-Josefova« grenka voda že od davnine preizkušeno domače sredstvo. Prava »Franz-Jožefova« voda milo učinkuje in sigurno otvarja, a vrhu tega tudi v zastarelih slučajih ne odreče.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Štiri konje so ukradli

Grčarice, 18. aprila.

Pri nas je življenje na splošno mirno, v kolikor namreč ne prihaja na dan kaka napetost med Kočevarji in Slovenci, ki pa, kaže tako, pojema. Posebnih obiskov dosedaj nismo bili deležni. Pač pa smo imeli v noči od 15. na 16. aprila zelo važen obisk, ki pa ni bil najavljen, zato seveda tudi sprejema ni bilo. Prišli so namreč tatovi ter nam ukradli štiri konje v skupni vrednosti 15.000 Din. Bilo je ravno okoli polnoči, ko so psi zelo lajali, a kdo se zmeni za to, ker psi pač večkrat lajajo! Enemu gospodarju so ukradli dva konja, dvema pa po enega. Tatovi najbrž cigani, so bili bosi. Obiskali so še kakih pet hlevov, a sreča jim tam ni bila mila. V enem hlevu konj sploh ni bil privezan, ampak samo ograjen, tat pa ni imel pri rokah vrvi, da bi ga privezal; tega konja še domači težko spravijo s hleva. Drugje se zbudi domači hlapec ter zakliče: »Kdo je?« Tatovi so šli. V nekem hlevu so pričakovali teleta, pa je brlela luč. Tatovi so pogledali skozi okno ter odšli drugam, v hlevu so pa mislili, da so pač fantje, ki gredo bolj pozno spat. Pri nekem gospodarju so pred hlevom potresli seno, da se ropot konja ni mogel slišati. Vse konje so odpeljali na njive, potem pa mimo Pajniča čez Svinjsko goro proti Ložinju. Ker je orožništvo v vsem okolišu na tatvino opozorjeno, je upanje, da ubogi gospodarji dobijo konje nazaj.

Drobne novice

Koledar

Torek, 20. aprila: Neža Montepolčanska, devica.

Novi grobovi

† **V Ljubljani** je mirno v Gospodu zaspala gospa **Silva Krisperjeva,** roj. Erbežnik. Pogreb bo danes ob 4. popoldne.

† **V Ljubljani** je umrla ga. Terezija Kolar, soproga trgovca in posestnica. Pogreb bo v sredo ob pol 3. popoldne.

† **V Struževem pri Kranju** je umrla gospa Josipina Kalan roj. Dežman, soproga nadučitelja v pokoju. Pokopali jo bodo danes ob 4. popoldne.

† **V Planini pri Sevnici** je umrla po daljšem bolehanju previdena s sv. zakramenti dne 18. t. m. gospa Amalija Trefnar, soproga posestnika in gostilničarja v trgu. Slovela je kot izvrstna kuharica in dobrotnica siromakov. En dan po smrti bi doživela 78 let. Pogreb bo v sredo, dne 21. t. m. ob 10.

† **V Limbušu pri Mariboru** je v nedeljo dotrpela v 80 letu starosti vdova gospa **Jera Baukman,** roj. Tominc. Rajna je bila globokoverna in bogaboječa in je živela vse življenje po načelu, Moli in delaj in dajaj v bogajme. Bila je mati 9 otrokom, od katerih jih še šest živi, ki jo bodo vedno pogrešali, kakor tudi njeni vnuki, katerim je bila nadvse skrbna babica. Prebirala je z vnemo kat. časopisje in nabožne liste. Pogreb bo v torek 20. t. m. ob 16 na farno pokopališč

Naj jim sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Osebne vesti

= **Poročila** sta se g. inž. Joža Malerič pri banski upravi v Ljubljani in gdč. Minka Gnezda, uradnica pri Trgovskem-bolniškem podpornem društvu v Ljubljani. Obilo sreče!

= **Iz banovinske službe.** Primarij in vršilec dolžnosti upravnika banovinske bolnišnice v Brežicah dr. Cholewa je napredoval v IV. pol. skupino. Primarij banov. bolnišnice v Mariboru dr. Hribar France je napredoval v V. pol. skupino. — Banovinski tehnični pristav ing. Viher Lavoslav pri banski upravi v Ljubljani je napredoval za višjega tehničnega pristava v VII. pol. skupini. — Arhivar banovinske bolnišnice v Mariboru Novak Fran je napredoval v VII. pol. skupino. Za banovinskega uradniškega pripravnika v IX. pol. skupini pri banski upravi v Ljubljani sta postavljena Skubic Anton in Goedrich Kurt pri okrajnem načelstvu v Šmarju pri Jelšah. — V banovinski bolnišnici v Brežicah je postavljen za služitelja II. pol. skupine Muc Karel. — Premeščeni so: banovinska arh. uradnika Šalerin Karel iz bolnišnice za duševne bolezni v Novem Celju v državno zdravilišče v Topolšici in Zorzut Vladimir iz zdravilišča Topolšica v bolnišnico za duševne bolezni v Novem Celju. — Podgozdar Kovač Alojz od okrajnega načelstva v Gornjemgradu k okrajnemu načelstvu v Celju. Banovinski uradniški pripravnik Lipovec Janko od banske uprave v Ljubljani k okrajnemu načelstvu v Ljutomer kot okrajni kmetijski referent. Služitelj Metelko Alojzij pri okrajnem načelstvu v Krškem k banski upravi v Ljubljani. Zvaničnika Kastrelc Ivan s kmetijske šole na Grmu k upravi banovinske trsnice in drevesnice v Leskovcu pri Krškem in Žibert Franc s kmetijske šole na Grmu na kmetijsko šolo v Rakičanu.

= **Napredoval** je za drž. mojstra, radio monterja v IX. pol. skupini Dragotin Vindiš.

= **Upokojen** je na lastno prošnjo drž. mojster Branko Roglič.

vanje materam v Društvenem domu na Vidmu. Matere so veliko dvorano napolnile in z veliko pozornostjo poslušale zdravnika, kako imajo negovati svojo deco. Zadruga je sedaj odprla posvetovalnico za matere vsak torek od 3. do 5. in dečji dispanzer. Zadružni tajnik pa je materam razložil v prav poljudnih besedah veliki pomen zadruge za tukajšnje ljudstvo. 9. maja bo zopet na Vidmu predavanje. Obenem bomo videli prav lep in zanimiv film. Vstop je brezplačen.

Kamgarn in ševijot

Za promenado in šport!
Največja in najlepša izbira
in najsolidnejše cene!

A. Žlender

Vas postreže najbolje! *LJUBLJANA Mestni trg 22*

— **Dr. Pregelj Ivan, Osnovne črtice iz književne teorije.** 112 strani, cena nevezani knjižici je Din 24, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Knjižico, katero so vsi izobraženci in učeča se mladina željno pričakovali je sedaj izšla. Saj do sedaj Slovenci še nismo imeli zares priročne in enotne knjige o tem vprašanju, ki se zlasti v šoli pri pouku slovenščine neobhodno potrebuje. Saj pride vsak od časa do časa v položaj, da želi v teh vprašanjih pojasnila. Posebno pa bo z izdajo »Osnovnih črtic« ustreženo našim profesorjem in dijakom, ki bodo dobili iz drobne knjižice vsa pojasnila iz književne teorije, katera so sedaj morali iskati po raznih knjigah. Pojmi so jasno razloženi in podani v kleni predelavi. Knjiga obravnava najprej epično pesništvo, nato liriko, dramatiko, prozo. Zanimiva in za vsakogar praktično porabna pa so na koncu knjige: Osnovno pregledna vprašanja in odgovori iz epike, lirike, dramatike in proze. V drobnejšem tisku pa so podani potrebni orisi in pregledi vsake književne vrste po posameznih književnostih s posebnim ozirom na slovensko, hrvatsko in srbsko. Delo zato toplo priporočamo.

— **Olajšave pri potovanjih v inozemstvo.** Finančno ministrstvo je tudi za letošnjo sezono za časa od 1. maja do 15. oktobro odredilo, da tistim, ki potujejo v inozemstvo na okrevanje, zdravljenje, v svrho razvedrila ali sploh iz turističnih ozirov, ni treba več za potni list ali vizum predložiti potrdila o plačanih davkih.

— **Vremenska napoved:** Depresija z oblačnim in deževnim vremenom vlada nad vso Evropo razen Rusije. Tu in tam vedro. **Jugoslavija:** Oblačno z deževnim vremenom v dravski in savski banovini. Deloma oblačno v vsej kraljevini. Temperatura brez velikih sprememb. Najnižja je zabeležena v Užicah plus 1, najvišja pa v Mostarju plus 20 stopinj **Napoved za danes:** Oblačno z malo dežja v zahodnih krajih in v Primorju. Temperatura brez sprememb.

— **Zanimiv pojav z zemljiškimi kupčijami.** Po podatkih davčne uprave za ljubljansko okolico je bilo v prvem četrtletju prijavljenih 182 kupnih pogodb za celotno kupninsko vrednost 1,681.826 Din. Izven okoliša sedanje razširjene Ljubljane je opažati, da delavci kupujejo male parcele, kjer si postavljajo delavske hišice. Kupnina parcel se giblje od 1000 Din naprej. V oddaljenejših krajih so bile parcele naprodaj, da so bile izvršene nekatere

DOSPELA JE NOVA VELIKA POŠILJKA MODNEGA BLAGA ZA

DAMSKE PLAŠČE

IN POMLADNE KOMPLEJE
OD DIN 50 — DO 150·—, ŠIR. 140 cm

MANUFAKTURA **SOUVAN**

POSEBNA PRILIKA TEH DNI:
POLDELIN DIN 8·—
CREPE DE CHINE, STARI VZORCI DIN 15·—
PRALNA SVILA, STARI VZORCI DIN 12·—, 15·—, 18·—

— **Nadaljevanje javnih del v Sloveniji.** Kakor lansko leto, tako je tudi za letos banovina v svojem načrtu za izvršitev javnih del določila fond za javna dela. S sredstvi iz tega fonda bodo letos izvršena številna javna dela na mnogih krajih Slovenije. Tako se bodo nadaljevala vsa nedokončana dela iz lanskega leta, začetih pa bo tudi mnogo novih. Ta dela se v tekočem mesecu že vpeljujejo. Seveda je nemogoče, že radi pomanjkanja osebja začeti z vsemi deli na vseh krajih ob istem času, vendar bo večina del do konca meseca že vpeljanih. Prav tako je banska uprava že začela nakazovati občinam podpore iz bednostnega fonda, ki bodo omogočile občinam zaposlitev brezposelnih v njihovem okolišu pri cestnih in drugih delih.

— **Melioracija zemljišč pri Žalni.** Ban g. dr. Marko Natlačen je potrdil načrte za melioracijo obsežnih zemljišč v občini Slivnica — Žalna. Približno 54 ha plodnega sveta trpi v tej občini vsako leto radi jesenskih in spomladanskih povodnji. Voda nastopa zlasti radi tega, ker je hiter odtok vode zaviran. Na tem svetu bo izčiščenih 5 odvodnih tokov, ki bodo skupaj izpeljani v velik požiralnik, ki bo v ta namen temeljito izčiščen in razširjen. Poleg tega bodo izkopani številni izsuševalni jarki in izpeljana temeljita drenaža zemljišč. Z vsem tem se bo ves svet, ki obstoja v glavnem iz njiv in travnikov, ki so deloma zamočvirjeni, izsušil, hkrati pa bodo preprečene povodnji. Vsa izsuševalna in urejevalna dela so preračunana na 400.000 Din.

— **Tri zdravnike za splošno zdravilstvo** sprejme kr. mornarica v aktivno službo. Reflektanti morajo biti naši državljani in ne smejo biti starejši od 33 let. Prošnje je poslati poveljstvu mornarice v Zemunu najkasneje do 25. maja t. l. Sprejemni pogoji so razvidni iz »Službenega vojnega lista« stran 453—456, ki je interesentom na vpogled pri pristojnem vojnem okrožju in na vseh orožniških postajah.

— **Zdravstvena zadruga v Ponikvah pri Dobrepolju** se jako lepo razvija. Vedno pristopajo novi člani. Ljudstvo je spoznalo veliki pomen zdravstvenega zadružništva, saj ima zdravnika brezplačno vsa družina člana. Zdravila pa dobi iz zadružne lekarne 30% ceneje kot v drugih lekarnah. V nedeljo 18. aprila je imel novi zdravnik preda-

arondacije, drugače pa ni bilo v vseh treh mesecih večjih zemljiških kupčij, razen dveh, ko je šlo za vrednost nad 100.000 Din. Januarja je bilo prijavljenih 61 pogodb za 414.645 Din, februarja 32 za 576.450 Din in marca 89 za 690.731 Din. Delavci in drugi mali ljudje kupujejo zlasti svet okoli Brezovice, Dobrunj, Sostrega, dalje v D. M. v Polju in na Posavju.

— **Izlet v postojnsko jamo dne 23. maja.** Vožnja Rakek—Postojna—Rakek, kolektivni potni list in vstopnina v jamo (stara jama in nova rajska jama, prevoz z motorno podzemsko železnico) 50 Din; rezerviranje kosila stane 25 Din; do Rakeka si vsak nabavi nedeljsko povratno karto, ki stane n. pr. iz Ljubljane do Rakeka in nazaj 21 Din. — Otroci plačajo namesto 50 samo 30 Din. — Prijave sprejemajo: Tičar, Šelenburgova ulica, Gorec, Tyrševa cesta, in Združenje žel. uradnikov vsak torek in petek od 17. do 18. v pisarni, Ljubljana, Kolodvorska 43. Izrabite to priliko ter se prijavite zaradi obsežnih priprav čimprej.

CIMEAN kopalne tablete umirijo živce in krepijo srce!

— **Pri zaprtju, motnjah v prebavi,** vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »**Franz-Josef grenčice**«.

— **Vse lepe dame** negujejo zobe s priznano in po strokovnjaku sestavljeno zobno kremo **Cimean!**

— **Da boste stalno zdravi** je potrebno da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in sl. Radenska vam obrani zdravje in mladostno svežost.

Ljubljana

V torek, dne 20. aprila

Gledališče

Drama (začetek ob 8 zvečer): Torek, 20. apr. »Matura«. Red A. — Sreda, 21. aprila: »Simfonija 1937«. Red Sreda. — Četrtek, 22. aprila: »Dr«. Red Četrtek. — Petek, 23. aprila: Zaprto. Gostovanje v Celju: »Matura«).

Opera (začetek ob 8 zvečer): Torek, 20. apr.: Zaprto. (Generalka za »Plamen«). — Sreda, 21. aprila: »Plamen«. Premierski abonma. — Četrtek, 22. aprila: »Pikova dama«. Red C.

Predavanja

Predavanje o pariški razstavi. Prihodnji četrtek, dne 22. aprila bo v dvorani Delavske zbornice predaval o Mednarodni razstavi v Parizu g. Jean Bourgoin, glavni urednik »Echo de Belgrad« v Belgradu ter glavni tajnik propagandnega odbora za udeležbo pri pariški razstavi za vso kraljevino. Predavanje bo v francoskem jeziku, in sicer ob 20. zvečer. Prijatelji Francije in vsi, ki želijo obiskati razstavo, so iskreno vabljeni.

Društvo šola in dom v Ljubljani priredi v sredo, dne 21. aprila ob 8 zvečer v telovadnici osnovne šole na Viču predavanje »O namenih našega društva v zvezi s potrebo šolske preosnove«. Vstop je brezplačen. — Vabimo zlasti starše, da se udeleže predavanja v čim večjem številu in da pristopajo k društvu. — Odbor.

Kaj je svetloba? O tem bo predaval drevi ob 6 v predavalnici fizikalnega instituta (univerza, pritličje-levo) g. univ. asistent A. **Peterlin.**

Prireditve in zabave

Frančiškanska prosveta priredi drevi ob 8 zv. v novi frančiškanski dvorani **pozdravni večer** južnoafriškega škofa msgr. **Ignacija Arnoža.** Na sporedu so govori, deklamacije, orkester, slike, petje, igra itd. Rezervirajte si sedeže v predprodaji v pisarni »Pax et bonum« po 2 din.

Znameniti francoski pianist Gilles Guilbert koncertira v petek, dne 23. t. m. v mali filharmonični dvorani. Kjerkoli je nastopil Gilles Guilbert, ima najsijajnejše ocene. Pozna ga skoro ves muzikalni svet, petkov koncert je njegov prvi nastop v Ljubljani. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Sestanki

Društvo posestnikov novih hiš v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, 25. aprila 1937, ob 10 dop. v beli dvorani hotela »Union« v Ljubljani. — Odbor vabi člane k polnoštevilni udeležbi.

Dekliški odsek prosvete Ljubljana-mesto ima drevi ob 8. svoj redni sestanek v Gospodarski zvezi I. nadstropje, Tyrševa cesta. Pridite vse!

Kino

Kino Kodeljevo: »Poljska kri« (Svetislav Petrovič). Cene znižane.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt Gosposvetska cesta 4 in mr. Bohinjec ded., Rimska cesta 31.

*

l **Predavanje o Konnersreuthu.** Nemški pisatelj Walter Eberhard bo imel v sredo zvečer v frančiškanski dvorani daljše predavanje o čudežnih pojavih, ki se dogajajo pri priprostem kmečkem dekletu Tereziji Neumann. Omenjeni predavatelj je bil protestant in obiski v Konnersreuthu so ga napotili v katoliško Cerkev. Imel je že 200 predavanj v različnih mestih Evrope o Konnersreuthu in opisuje tamošnje dogodljaje kot očividec. Dejstvo je, da Terezija že 10 let ne zauživa nobene hrane in da vsak petek gleda in doživlja Kristusovo trpljenje. Pisatelj Eberhard že 8 let predava o Konersreuthu, kakor smo rekli, v raznih deželah, tako v Nemčiji, Avstriji, Madjarski, Italiji, Bolgariji, Jugoslaviji, Egiptu, Palestini itd. Predavanje se začne ob 7.30 uri. Vstopnina za sedeže je 3 Din, stojišča po 2 Din. Vsi, ki se zanimate za predavanje, ste vabljeni, da se ga udeležite, ker bo nad vse zanimivo.

l **Gosp. Drenovec Lujo** proslavi 25 letni jubilej oderskega dela v novi češki opereti »Lojzka«, ki bo v soboto 1. maja v opernem gledališču. Vstopnice bodo v predprodaji od torka 20. t. m. dalje pri operni blagajni.

l **Razpis tečaja učiteljev za obvezno telesno vzgojo.** Ministrstvo za telesno vzgojo naroda bo priredilo v času od 2. do 31. maja t. l. v Belgradu II. tečaj učiteljev za obvezno telesno vzgojo. Sprejetih bo 100 slušateljev. Prošnje za sprejem v tečaj je vložiti pri mestnem fizikatu v Mestnem domu, kjer se dobe med uradnimi urami pogoji za sprejem in vse ostale tozadevne informacije.

l **Konj poteptal mladeniča.** Iz Spodnjih Jarš pri Ljubljani so včeraj pripeljali v bolnišnico 23-letnega fanta Franca Ribnika. Tega je v hlevu poteptal konj ter mu izbil več zob iz čeljusti. Mladenič je hudo ranjen, vendar njegovo stanje ni nevarno.

l **V bufetu »Rio«** pristna dolenjska, štajerska, dalmatinska vina. Liter od Din 10 dalje. Čez ulico ceneje!

Ribnica — slovenski Nürnberg

Ribničani žive na trdih kraških tleh. Njiv je malo, gozd pa tudi ne daje dosti zaslužka. Zlasti ga ni dajal, ko je v zadnjih letih lesna trgovina razpadla. Ribničani pa so vedno iskali novih virov za življenje. Vrgli so se na živinorejo, poboljšali so izdelavo svoje suhe robe, v zadnjem času pa so tudi pričeli izdelovati igrače. Slovenski otroci so sicer navajeni lepih nemških igrač, ki so prav drage. Ribničani mislijo naš trg vsaj delno osamosvojiti od uvoza nemških igrač. Zgodi se, da izvažamo bukov les iz Slovenije v Nemčijo, nazaj pa uvažamo lesene igračke iz našega lesa. To, kar znajo Nemci, znamo tudi mi, vsaj tako pravijo Ribničani. V začetku tega meseca je bil v Ribnici tečaj, ki ga je vodil g. strokovni učitelj Franjo Repič, sin znanega slovenskega kiparja in umetnika. Uspehi tega tečaja so bili nepričakovani. Ribnica ter okoliške vasi so obogatele za novo stroko, to je za izdelovanje igrač. Dosti deviz in valut je šlo poprej v tujino zaradi nakupa igrač in Ribničani si bodo pridobili dosti zaslug, ako nas bodo s svojimi izdelki oprostili od tujine. G. Repič je razvil obširen program, namreč, da postane Ribnica v izdelovanju igrač mali slovenski Nürnberg. G. Repiču in seveda tudi vsem udeležencem tečaja moramo k tej veliki ideji le čestitati. Omeniti moramo tudi, da sta banska uprava in Zbornica za TOI pokazali za ta tečaj veliko zanimanje in nakazali tudi primerne podpore.

Poizvedovanja

Najdeni ključi. Dne 19. aprila 1937 med pol 11 do 11 dopoldne je učenec Adolf Knafelj stanujoč na Karlovski cesti št. 15, našel na hodniku pred Batjelovo trgovino na Karlovski cesti šop ključev na železnem obročku (3 večji in 2 mali od stanovanja). Ključi so na razpolago pri g. Josipu Knafelj na Karlovski cesti št. 15, pritličje s ceste.

Maribor

m **Umrla je gospa** Terezija Hribar, soproga upravnika bolnišnice in prosektorja dr. Franceta Hribarja v Mariboru Pogreb blage pokojnice bo jutri, v sredo v Zgor. Tuhinju. Naj počiva v miru, preostalim, zlasti gosp. upravniku naše globoko sožalje.

m **Absolventom trgovske akademije.** V četrtek, dne 22. aprila ob 20 bo v poslopju državne trgovske akademije občni zbor »Kluba absolventov trgovske akademije«. Udeležite se polnoštevilno.

m **SSK Maraton.** Seja upravnega odbora bo drevi ob 20 v pisarni kluba.

m **Maribor je na otvoritvi zagrebškega velesejma** povzročil pravcato senzacijo s svojim občinskim »modrim ekspresom« — največjim avtokarom v državi, ki je pripeljal mariborske izletnike na velesejem. Avtobus-kolos se je ustavil na velesejemskem prostoru ter postal takoj središče vsega zanimanja, Ljudje so se kar trli, da si ogledajo vozilo. Zanimivo je še to, da je dobil mariborski »Putnik«, ki je priredil izlet v Zagreb, kar na licu mesta vse polno prijav Zagrebčanov, da se udeleže z mariborskim avtokarom potovanja na pariško svetovno razstavo.

m **Iz Ljudske univerze.** Jutri v sredo predava režiser ljubljanske drame Ciril Debevec o borbi za slovensko narodno gledališče. V petek, 23. t. m., bo predaval univ. prof. dr. M. Kos o historični podobi celjskih grofov.

m **Masarykova proslava in občni zbor Jugoslov. Čehoslov. Lige.** JČL v Mariboru prireja vsako leto tradicijonalno Masarykovo proslavo, ki se je tokrat vršila skupno z občnim zborom v petek zvečer v prostorih hotela Orla, katere se je udeležilo mnogo Masarykovih častilcev in ljubiteljev češkoslovaškega naroda. Na proslavi sta govorila dr. Senjor o Masarykovih stikih z Jugoslovani, ki jih je navezal kot univ. profesor, politik in diplomat, in prof. dr. Dolar o zadnji ekskurziji vseh JČL na Češko. Pri proslavi je sodeloval tudi zbor Glasbene Matice, ki je zapel nekaj pesmi. Po proslavi se je vršil občni zbor mariborske JČL. V imenu odbora so poročali predsednik dr. V. Kukovec, tajnik Šumljak in blagajnik ravnatelj Gintz. Pri volitvah je bil z malimi dopolnitvami izvoljen dosedanji odbor s predsednikom dr. Kukovcem na čelu.

m **Trio M. Brandlove** koncertira v četrtek, dne 24. t. m. v narodnem gledališču za red B. Popularni trio naše domače umetnice bo med drugim izvajal tudi »Trio v f-duru«, skladbo slovenskega skladatelja L. M. Škerjanca.

m **Smrtna kosa.** V Koroški ulici 56 je umrl v starosti 64 let poštni poduradnik v pok. Martin Vrabič. — V Jadranski ulici 21 je ugrabila smrt 61 letnega upokojenega višjega stražnika Jerneja Novaka. Naj počivata v miru!

m **Mariborski poštarji** se zahvaljujejo industrijcem, trgovcem in vsem ostalim dobrotnikom, ki so s svojimi darovi omogočili poštarsko tombolo. Tombola, ki se je vršila v. nedeljo popoldne, je bila izredno obiskana ter so bile vse karte razprodane, pa jih je še zmanjkalo. Sreča se je nasmehnila sledečim: 3000 Din v gotovini je dobila Skačej Katica, šivalni stroj Martin Pongračič, moško kolo Kokolj Alojzija, žensko kolo Kovačič Anica, moško kolo Kovač Karel, moško kolo Deučman Marica, fotografični aparat Jager Josip, kuhinjsko posodo Horvat Josip, otomano Jošt Ignac, češko blago za moško obleko obleko Korožnjak Terezija, specerijo za 1 mesec za štiri osebe Bizjak Marica in specerijo za 1 mesec za dve osebi Peserl Viktor.

Mariborsko gledališče

Torek, 20. aprila ob 20: *Na ledeni plošči.* Red D.
Sredi, 21. aprila: Zaprto.
Četrtek, 22. aprila ob 20: *Koncert tria F. Brandlove.* Red B.
Petek, 23. aprila: Zaprto.
Sobota, 24. aprila ob 20: *Dolarska princesa.* Premiera.

Vsakemu ni mogoče iti v kopališče,
vendar
more vsak žrtvovati Din 100·— (20—25 velikih steklenic) ter mesec dni piti mesto druge vode našo znamenito
RADENSKO
z rdečimi srci!

Celje

c **Članski sestanek JRZ.** V petek 23. aprila bo ob 20 v Domu članski sestanek JRZ za Celje. Predaval bo o zunanje političnem položaju urednik dr. Alojzij Kuhar. Članstvo organizacije se vabi, da se polnoštevilno udeleži tega sestanka.

c **Hlod je padel** na 23 letnega klobučarja Banovška Rudolfa z Vranskega in ga smrtnonevarno poškodoval.

c **Avtomobilski karambol.** V nedeljo zvečer se je pripeljal pred gostilno Cizej na Polzeli z avtomobilom Franc Ž. iz Podvina in pustil na cesti pred gostilno avto. V gostilni je bil z njim v družbi neki fant, katerega pa je okrog desetih zvečer zmanjkalo Ta fant, ki se je že večkrat vozil na avtomobilu in opazoval, kako se šofira, se je namreč vsedel v avto in povabil še svojega znanca in se nato odpeljal v smeri proti Braslovčam. Pred brasslovškim klancem je zadel v brzojavni drog in ga podrl. Pri tem sunku se je prednji del avtomobila močno poškodoval, fantoma se pa ni ničesar zgodilo. Lastnik avtomobila trpi občutno škodo.

c **Novi grobovi.** V Medlogu je umrla 59-letna mestna reva Marija Vrečer. V Lokrovcu pa je umrla 81-letna Marija Jezernik. — 24. marca si je 28-letni Alojzij Kranjc, hlapec pri posestniku Francu Rančigaju na Gomilskem pri delu odsekal palec leve roke. Pozneje je nastalo zastrupljenje, zato so ga pripeljali v celjsko bolnišnico, kjer je umrl. N. p. v m.

c **Štirje so ga napadli.** V nedeljo zvečer so napadli v neki gostilni na Ljubečnem štirje moški Slokana Rudolfa 25-letnega delavca doma iz Trnovelj. Nesrečni žrtvi so zadali z noži tri sunke v hrbet. Hudo poškodovanega so prepeljali v celjsko bolnišnico.

c **Strela udarila v gorooljsko cerkev.** Že v »Ponedeljskem Slovencu« smo na kratko poročali, da je udarila strela v gorooljsko cerkev. Sedaj smo zvedeli, je treščilo v strelovod, ki je moral biti pokvarjen, ker je strela udarila v cerkev in razbila precej šip. Zatem je udarila v stopnice, ki vodijo iz cerkve v župnišče, nato še v vodnjak in v bližnjo gostilno, kjer je odbila ogel hiše. Divjanje strele je močno prestrašilo tamošnje prebivalce, ki so zbežali v kleti.

c **Kino Metropol.** Danes ob 16.15, 20.30 »Upornikova hči« (Schirley Temple), ob 18.15 »Kralj ženske lepote«.

Društvo industrijcev in veletrgovcev

Ljubljana, 19. aprila.

Danes dopoldne je bil 11. redni občni zbor »Društva industrijcev in veletrgovcev«, našega »Creditorenvereina«, ki se je v zadnjih letih lepo razvil.

Govor predsednika

Občni zbor društva je vodil predsednik g. S. Vidmar. ki je uvodno pozdravil navzočega zastopnika uprave policije v Ljubljani g. komisarja g. Uršiča, zastopnika apelacijskega sodišča g. Juvanca, zastopnike Združenja trgovcev gg. Goloba in Šmuca, tajnika Zveze industrijcev gosp. Gorjupa in zastopnika društva Merkur g. Agnolo. Nato je podal obsežno predsedstveno poročilo, ki se peča z vsemi pojavi našega gospodarskega življenja. Predvsem je ugotovil veliko število dogodkov, ki bliskoma izpreminjajo gospodarski položaj in nalagajo gospodarskim krogom vedno nove skrbi za bodočnost. Motnje, ki so lani neugodno vplivale na naš gospodarski razvoj, se polagoma odpravljajo. Tako so bile ukinjene sankcije, vendar do trgovine z Italijo v večjem obsegu še ni prišlo. Gospodarstvo pričakuje ugodnih posledic drugih paktov, katere je že sklenila ali pripravila naša izredno agilna zunanja politika. Vendar pa je v splošnem gospodarsko delo pri nas v znaku nestalnosti. To nestalnost posebno povečuje politika pri izdajanju važnih ukrepov, ki presenečajo trgovino in industrijo Taki ukrepi ne smejo nikdar zadeti pošiljk, ki so dakazano že na poti v času izdajanja uredbe. Zlasti pa ne gre, če se ne dovoli ocarinjenje blaga, ki je bilo v trenutku izdajanja uredbe že na carinarnici tukaj. Zato je vedno bolj upravičena potreba, da je treba za vse take ukrepe zaslišati tudi praktične gospodarje in se posvetovati z gospodarskimi institucijami in organizacijami. Vsak tak ukrep tako pripravljen bo mogel biti le v korist in ne v škodo narodnega gospodarstva. V nizu vprašanj, katere bi bilo treba prej temeljito prerešetati s strokovnjaki in praktiki je omeniti banovinske trošarine na tvorniško obutev in obleko. Ta trošarina utegne usodno vplivati ne le na razvoj, ampak tudi na obstoj naše domače čevljarske industrije. Druga važno vprašanje nastaja, kako plačati vse te trošarine, ker nanje noben industrijec in trgovec ni računal. Najbolj zanimivo pa je vprašanje banovinskih trošarin na papir. To trošarino bi morali plačati po uredbi producenti in prodajalci. Pri nas pa so popisali vse zaloge po tiskarnah, pa ne samo papirja, ampak tudi že izgotovljenih tiskovin. V Belgradu jih niso popisali, v Zagrebu so popis na intervencijo zbornice ustavili, v Celju n. pr. tudi niso popisovali. Pri nas pa intervencija ni zalegla in tiskarne že dobivajo plačilne naloge. Tu se vidi, kako neenotna praksa vlada v vsej državi. To so ostrine, ki ubijajo veselje do dela in onemogočajo vsak zdrav razvoj.

V Sloveniji, žal, ne čutimo onega izboljšanja konjunkture, o kateri govore drugod po svetu in tudi v drugih pokrajinah države. Pri nas bo treba več let trdega dela, da bomo prebredli vse posledice dosedanje težke krize. Posebno je to pri nas težko zaradi neenakosti v davčnih bremenih. Če leta 1937 ne bomo plačali več, je ta vzrok v absolutni nemožnosti in oslabelosti našega gospodarstva. Naj vendar neha bajka o bogati Sloveniji! To je stvar, ki ne spada niti v preteklost več. Sedanjega položaja ne bomo mogli obdržati, če bomo pri plačevanju vedno prvi, pri prejemanju pa stojimo tako rekoč praznih rok. V dokaz temu je navedel železniške dohodke ter železniško investicijsko politiko v povojnih letih. Podobno velja za kreditno politiko privilegiranih denarnih zavodov. Posebno poglavje zase pa tvorijo privilegiji tujih družb. Vse ogromne prednosti, ki jih uživajo tuje družbe, vpijejo po reviziji. Devizni predpisi naraščajo v nedogled in vsako podjetje bi si moralo držati posebnega uradnika, da bi nanje pazil in se nanje spoznal. Nič boljšega ni z vsemi drugimi predpisi administrativnega značaja. Zadnje čase se tudi množe spisi, za katere je treba predlagati statistične podatke. Ti formularji so večinoma v cirilici in odklanjati je treba vsako odgovornost, ki izvira iz slabega razumevanja in nepoznanja neslovenskih izrazov. Ko smo govorili o birokratični nadlogi, moramo omeniti tudi naše socialne institucije, ki se duše naravnost v ozkosrčnem birokratizmu in naravnost nemogočem centralizmu. Zadušili se bomo v papirju in ni čuda, če se je pri nas papir že dvakrat podražil, ko je potrebno za vsako najmanjšo stvar na kile papirja.

Govoreč o dvigu cen ugotavlja, da je signal da se bližamo izboljšanju konjunkture. Toda pri tem je treba pomisliti tudi na državno uradništvo, ki nujno potrebuje zvišanja plač, s katerim se ne da več odlašati. Naj se revidira in pregleda, kdo vse prejema neupravičeno plače in zlasti pokojnine, naj se vse to prečisti in očisti, pa bo šlo lahko tudi s povišanjem plač. Glede minimalnih mezd je ugotoviti, da žal ni bilo usvojeno načelo, da morajo biti mezde namreč minimalne za vso državo. Glede starostnega zavarovanja je izjavil samo željo, da naj bi šlo to zavarovanje čisto druga pota kakor ostale slične institucije, da ne bi zašlo v močvirje birokratizma.

Vse to kaže, da je potrebna pri nas zdrava pametna politika kakor jo danes n. pr. uvaja Roosevelt. Tudi našo družabno afero bi bilo treba očistiti raznih aferašev, ki kvarijo ozračje. — Slovenski gospodarji so v svoji kritiki ugotovili vse napake in se nočejo brez odpora prepustiti gospodarskemu propadanju. Zato se morajo boriti za ozdravljenje in za očiščenje našega gospodarskega življenja. Na koncu se je predsednik zahvalil še številnim predavateljem, ki so prišli predavat na društvene sestanke, ki obetajo postati važna vez med članstvom in upravo.

Tajniško poročilo

Za tem poročilom, ki je bilo z odobravanjem sprejeto, je prišlo na vrsto tajniško poročilo, ki ga je podal g. Jernej Jelenič. Iz njegovega poročila posnemamo, da obsega delo društva štiri panoge: informacijsko službo, opominjevalno in pa iztirjevalno službo, davčnoinformativno službo in intervencijske posle pri insolvencah. Delo v vseh oddelkih še vedno narašča. Delo pa postaja tudi vedno bolj težavno, ker je postalo izredno komplicirano. Najmočnejši je informacijski oddelek, katerega delo pa ni presojati samo po obsegu izdanih informacij, ampak tudi po naraščajoči kakovosti izdanih informacij. Nato je orisal podrobno delo društva z zbiranjem informacij, ki je zelo zamudno, pa se včasih takoj ne izplača, a zbira se pa važen material tudi za bodoče. Opominjevalno in izterjevalno službo vrši društvo že od svojega početka ter je pokazalo lepe uspehe. — Leta 1935 pa je bila novo vpeljana davčnoinformativna služba, ki ima vedno več dela, čeprav je šele v razvoju. Intervencije pri insolvencah so tudi zelo komplicirane. Lani je društvo sodelovalo pri 31 konkurznih in 129 prisilnih poravnavah, kjer je naredilo 116 in 592 prijav za 0.3 in 1.8 milij. din. Administrativni posli so tudi zelo narasli, saj je znašal lani denarni promet društva 5.4 milij. din.

Blagajniško poročilo

Iz blagajniškega poročila, ki ga je podal blagajnik ravnatelj g. Jos. Ljubič, je razvidno, da izkazuje društvo pri bilančni vsoti 112.665 din že 31.934 din rezervnega zaklada, kar se bo povečalo z dobičkom za 1936 za 2.475 din. Skupno je imelo društvo dohodkov 206.053 din, izdatki pa so bili v glavnem za upravo. Posamezni oddelki so se v glavnem financirali iz lastnih dohodkov, razen nekaterih, ki so izkazovali malenkostne presežke izdatkov nad dohodki.

Na podlagi poročila nadzorstva, ki ga je podal g. Žnidaršič, je bil sprejet absolutorij društveni upravi.

Končno so bile volitve pri katerih je bil soglasno izvoljen naslednji odbor:

Volitve

Predsednik: Vidmar Stane, industrijalec v Savljah; **podpredsednik: Jeras Ivan,** ravnatelj tt. »Sladkor« v Ljubljani; **odborniki:** Agnola Anton, veletrgovec v Ljubljani; Čemažar Josip, tiskarnar v Ljubljani; Heinrihar Franc, industrijalec v Ljubljani; Jelenič Jernej, industrijalec v Ljubljani; Kham Franc, industrijalec v Ljubljani; Knez Zdenko, industrijalec v Ljubljani; Lavrič Josip, industrijalec v Ljubljani; Ljubič Josip, ravnatelj Jugoslavenske banke v Ljubljani; Schmitt Oskar, veletrgovec v Ljubljani, Smrkolj Albin, veletrgovec v Ljubljani.

Namestniki: Pinter Ferdo, veletrgovec v Mariboru; Ivanc Evgen, industrijalec v Sodražici; Ivan Miklavc, industrijalec v Ljubljani.

Nadzorstvo: Urbanc Franc, veletrgovec v Ljubljani; Volk Avgust, veletrgovec v Ljubljani; Žnidaršič Anton, industrijalec v Ljubljani.

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz Narodne banke za 15. april kaže naslednjo sliko (vse v milij. din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 8. april):

Aktiva: zlato v blagajnah 1.627.9 (+ 2.8), zlato v inozemstvu 31.95 (— 0.5), skupna podlaga 1.659.85 (+ 2.35), devize izven podlage 688.3 (plus 20.2), kovani denar 416.3 (+ 14.7), posojila: menična 1.410.65 (— 12.6), lombardna 245.6 (—0.3), skupno 1.656.2 (— 12.95), prejšnji predujmi državi 1.649.36 (+ 0.05), razna aktiva 1.008.05 (+ 7.07).

Pasiva: bankovci v obtoku 5.365.06 (minus 64.2), državne terjatve 76.0 (— 16.0), žirovni računi 984.0 (+ 68.07), razni računi 987.7 (plus 17.3), skupno obveznosti po vidu 2.047 (+ 69.4), razna pasiva 298.1 (+ 27.3).

Skupno obtok bankovcev in obveznosti po vidu 7.412.76 (+ 5.2), skupna podlaga s primom 2.132.9 (+ 3.0), zlato v blagajnah s primom pa 2.091.85 (+ 3.64), skupno kritje 28.77 (28.75)%, od tega samo z zlatom v blagajnah s primom 28.21 (28.19) %.

Predpisi računov za carinarnice. Finančni minister je odredil zaradi pokazane potrebe in na podlagi čl. 273 carinskega zakona, da se odlok št. 3322-IV z dne 12. februarja 1937 izpremeni v toliko, da v bodoče navadnih predpisov računov, ki se prelagajo pri originalnih računih, ni treba kolkovati s takso za priloge, ker se predlagajo na zahtevo oblastev in za službene potrebe. To velja od 13. aprila 1937 dalje.

*

Koliko smo Italiji prodali v kliringu. Z ozirom na razne vesti, ki krožijo, da smo prodali ogromne količine pšenice in koruze skozi kliring v Italijo, je treba zabeležiti vest agencije Jugoslovanski kurir, ki poroča, da je bilo Italiji prodane pšenice skozi kliring za 14.5 milij. lir in ravno toliko koruze. Ta sporazum je bil dosežen že prej. Doslej je bilo Italiji dobavljenih 800 vag. pšenice in 1000 vag. koruze in sicer vse po priv. izvozni družbi.

Povišanje cen železu. Iz Belgrada poročajo, da je bila povišana cena betonskemu železu za 0.50 din pri kg na 3.95 din. Za železo do 20 mm je še dodatek, tako da znaša njegova cena 3.89 dinarjev.

Četrta tranša posojila za javna dela. Dne 1. aprila 1937 je bila entirana 4. tranša 5% obveznic za javna dela v znesku 100 milij. din, zaradi česar naraste skupna vsota izdanih obveznic na 400 milij. din. Obveznice bodo v kratkem prišle tudi na borzo.

Konkurz je razglašen nad imovino Rozmana Lovra, posestnika in lesnega trgovca v Spodnji Lipnici št. 6, sedaj v Voščah št. 2 pri Radovljici. Konkurzni sodnik Valentin Bidovec, starešina okr. sodišča v Radovljici, konkurzni upravitelj Fran Koblar, odvetnik istotam Prvi zbor upnikov dne 3. maja. Ugotovitveni narok 1. junija ob 9 v Radovljici. Aktiva 280.000 din, pasiva okoli 316.000 dinarjev.

Licitacije: Dne 17. aprila bo v intendanturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo 20.000 kg fižola, dne 18. aprila za dobavo 4.500 kg olja in dne 27. aprila za dobavo 12.000 kg svinjske masti za potrebe ljubljanskega garnizona.

Dne 29. aprila bo pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani licitacija za obnovitev tlaka in napravo kopališčnega poslopja na postaji Zalog.

Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.

Tuji kapital v poljskih delniških družbah. Po stanju dne 1. januarja letos je bilo od tujih kapitalov pri poljskih delniških družbah 27.1% francoskega izvora, 19.2 ameriškega, 13.8 nemškega, 12.5 pa belgijskega kapitala. Francoskega kapitala je skupno 391 milijonov zlatov, ameriškega 277, nemškega 200 in belgijskega 181 milijonov zlatov.

Borza

Dne 19. aprila.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt na naših borzah neizpremenjen na 237.20—238.80.

Tudi avstrijski šiling je ostal v Ljubljani in Zagrebu neizpremenjen na 7.95—8.05, dočim je v Belgradu popustil na 7.9365—8.0365.

Grški boni so beležili v Zagrebu 31.25 denar, v Belgradu pa 31.30—32.

Italijanske lire so nudili v Zagrebu in Belgradu po 2.25.

Nemški čeki so se v Ljubljani malo učvrstili na 12.09—12.29, v Zagrebu na 12—12.20, nadalje so v Zagrebu beležili za sredo junija 12.05—12.25, za konec junija pa 12.1750 denar. V Belgradu so beležili 11.9944—12.0944.

Devizni promet je dosegel v Zagrebu 4.848.378 dinarjev, v Belgradu pa 7.777.000 din. Efektni promet je bil v Zagrebu živahen, v Belgradu je znašal 974.000 din.

Ljubljana, tečaji s primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2391.16—2405.76
Berlin 100 mark	1754.78—1768.66
Bruselj 100 belg	735.70— 740.76
Curih 100 frankov	996.45—1008.52
London 1 funt	214.41—216.47
Newyork 100 dolarjev	4333.50—4369.82
Pariz 100 frankov	195.07— 196.51
Trst 100 lir	228.94— 232.03

Zürich. Belgrad 10.00, Pariz 19.585, London 21.545, Newyork 438.125, Bruselj 73.85, Milan 23.05, Amsterdam 239.90, Berlin 176.175, Dunaj 80.60 (81.85), Stockholm 111.10, Oslo 108.275, Kopenhagen 96.20, Praga 15.275, Varšava 83.20, Budimpešta 86, Atene 3.90, Carigrad 3.45, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.15, Buenos Aires 133.5.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% investicijsko posojilo 87—88, agrarji 52—53, vojna škoda promptna 407—408.50, begluške obveznice 76—77, 4% severni agrarji 51—53, 8% Blerovo posojilo 95—96, 7% Blerovo posojilo 86—86.50, 7% posojilo DHB 98.50—100 Trboveljska 260—280.

Zagreb, državni papirji: 7% invest. posojilo 87.75—88.50 (88), agrarji 52.50—52.75, vojna škoda promptna 408—408.50 (407, 410), begluške obv. 75.50 denar, 4% severni agrarji 51.75—52.50, 8% Blerovo posojilo 95.50—96, 7% Blerovo posojilo 86.50—87 (86.25, 86.50), 7% stab. posojilo 86.50 denar. — Delnice: PAB 195 denar, Trboveljska 245—270, Gutman 58—60, Isis 17 denar, Osj. slad. tov. 210 denar, Bečkerek 650 denar, Dubrovačka 335 denar, Jadranska plovidba 400 denar, Oceania 280—310.

Belgrad, državni papirji: 7% invest. posojilo 88 denar (88.50), agrarji 52—53 (52.50), vojna škoda promptna 409—404.50 (409.50, 409), 5. 408—409, begluške obveznice 76.25—77 (76.50), dalm. agrarji 74.25 denar, 8% Blerovo posojilo 95.25 denar, 7% Blerovo posojilo 86.50—87.25 (87.86.75), 7% posojilo DHB 100 blago. — Delnice: Narodna banka 7210—7260, PAB 196 denar.

Dunaj, 19. aprila. Razpoloženje na današnji borzi ni bilo sicer neprijazno, vendar je potek borze trpel zaradi zelo slabega prometa. Tudi tečaji ne izkazujejo posebnih izprememb, v začetku so tečaji izkazovali večje razlike v primeri s sobotno borzo, konec pa je bil neenoten pri majhnih spremembah. Beležili so: Donavsko-savsko-jadranska obligacije 64.95; delnice: Landerbank 90, Donavsko-savsko-jadranska 19.30 Steg 29.60, Steweag 30.90, Trboveljska 32.50, Alpine 52.70, Rima Murany 104, Steyr-Daimler-Puch 219.50, Leykam 69, Semperit 61.70.

Žitni trg

Novi Sad. Koruza: bč., srem. nova 91—92, ban. nova 90—91. Vse ostalo neizprem. Tendenca slaba. Promet srednji.

Prisrčno slavje v Ferkovem muzeju v Ptuju

Minulo soboto se je zbral odbor Muzejskega društva v svoji knjižnici, ki je nastanjena v Ferkovem muzeju, nekdanjem starodavnem dominikanskem samostanu v Ptuju. V teh prostorih je otvoril predsednik dr Jos. Komljanec slavnostno sejo in pozdravil slavljenca notarja in konservatorja Viktorja Skrabarja. V toplih in prisrčnih besedah je slikal slavljenčevo izredno udejstvovanje kot arheologa in raziskovalca starega Poetovija, na katerih razvalinah stoji današnji Ptuj. Zgodovina raziskovanja antičnega mesta in Muzejskega društva je z njegovim imenom neminljivo vezana in njegovo posnemanja vredno delo bo zapisano z zlatimi črkami v analih. Kot skromen znak naše hvaležnosti in priznanja mu je Muzejsko društvo izročilo ob 60-letnici rojstva umetniško diplomo. Mojster g. M. Sternen, akademski slikar in profesor v Ljubljani, je s srečno roko pisano povezal na pergamentu uspešne in plodonosne momente iz slavljenčevega delovanja. Tu vidimo njegovi voditeljici boginji Arheologijo in Poetovijo, ki sta mu bili vselej tako naklonjeni, da je njegova lopata iztrgala iz pozabljenja najbolj skrite zaklade. Posrečeni so motivi iz ptujskih mitrejev, kajti slavljencu je bilo usojeno, da je odkopal najveličastnejše izmed treh ptujskih Mitrovih svetišč, zato pa tudi vidimo na njej nerazdružljiva prijatelja Sola in nepremagljivega Mitro. Razume se, da sta v njunem spremstvu tudi Kautes in Kautopates. In končno so tu še Lari, rimski domači bogovi, ki so nekoč bdeli nad domačim ognjem in hišnim mirom, zato ni čuda, da ima še danes tako prijazen in prijeten dom.

V daljšem latinskem napisu so še enkrat opisane slavljenčeve zasluge na polju znanosti in arheologije.

Razširitev javne bolnišnice v Ptuju

Pred kratkim so bila oddana težaška, zidarska, železobetonska, tesarska, krovska in kleparska dela za prvo etapo razširjevalnih gradbenih del v javni bolnišnici v Ptuju. Vsa ta dela je na drugi licitaciji izlicitiral mestni stavbenik v Ptuju Vedengg za 187.700 Din. S temi sredstvi bo zgrajen velik prizidek med sedanjo bolnišnico in hiralnico in bo na ta način kot vmesni trakt družil obe poslopji. — V pritličju prizidka bodo prostori za lekarno s skladišči, nadalje bo tam še čakalnica za bolnike, prostori za preiskavo ter upravna pisarna. V prvem nadstropju bo moderno urejena operacijska dvorana s predprostorom, nadalje umivalnica, sterilizacijska soba za inštrumente in obvezila in druge pritikline. Prizidek bo še v letošnjem letu dograjen in opremljen, tako da ga bo mogoče že jeseni izročiti svojemu namenu.

Zagorje

Za odpravo mostnine čez savski most je bila vložena prošnja na kr. bansko upravo v Ljubljani. Savski most je namreč zasebna last gg. Michelčiča ter Potioreka, ki pobirata sicer malenkostno mostnino, a je slednja vendar v oviro prometu. Zlasti grenko občutijo to davščino upokojenci, ki jim je denar večinoma že ob vsakem 1. do pare odštet. Prošnje so podprle zagorska, polšniška in šentjurška občina, ki so pri navedenem mostu najbolj prizadete. Prepričani smo, da bo banska uprava uvidela umestnost in nujnost prošnje ter zadevo čimprej povoljno rešila.

Bodi zdrav! Ostani zdrav!

Eno najvažnejših pravil se zato glasi: **držite v redu svoje prebavne organe, svojo kri, svoje ledvice in jetra.**

Že stari narodi so vedeli, da nastanejo mnoge bolezni zaradi nepravilne prebave materij. Kjer se ničesar ne ukrene, da bi se škodljive materije in usedline, ki se v telesu stalno zbirajo in zadržujejo, odpravile, tam so neizbežne motnje v zdravju celega telesa. Redna prebava je ključ za Vaše dobro zdravje.

Ukrenite pravočasno in pričnite s kuro »Krušen soli«. »Krušen sol« se dobi v lekarnah.

Originalna steklenica, ki zadostuje za tri mesece, stane samo 45 din, mala steklenica 27 din

Oglas reg. S. br. 29613 35.

Kulturni obzornik

Turška umetnost

Kemal Ataturk ni s svojimi korenitimi reformami posegel samo na politično in gospodarsko področje, ampak je tudi kulturno življenje dotlej skoraj zapuščenega turškega naroda poživil in pred vsem vplival, da se je tudi turška umetnost naslonila na zapad in njegove vzorce. Te dni je v Belgradu ob prihodu visokih turških političnih funkcionarjev odprta tudi posebna razstava turške umetnosti in ob tej priložnosti bom spregovoril samo nekaj splošnih besedi o turški likovni umetnosti.

Književnost, slikarstvo in glasba, tri najizrazitejše panoge umetnostnega izživljanja vsakega naroda, so se z novo Turčijo prav za prav komaj začele. Premišljeno prosvetno delo po zapadnih zgledih je rodilo že bogate sadove. Število analfabetov pada, uvedena je službeno latinica, sploh je videti zanimanje mlade Turčije za vse duhovne vrednote, ki so bile do nedavna še čisto zanemarjene. Tako se je začela ugodno razvijati tudi mlada turška književnost, v kateri imajo tudi žene precej besede. Pred skoraj sedmimi leti je »Slovenec« na tem mestu obširno poročal o takratnem književnem življenju v Turčiji, dasi pisatelji še niso bili organizirani. Razen tega je prinesel tudi prozni odlomek moderne pisateljice Suad Derviš hanum v slovenščini. Kot pomembno okno v Evropo moram omeniti v francoščini pisano revijo »La Turquie Kamalistec, ki izhaja v Ankari in je najpripravnejši posrednik med turško in evropskimi kulturami. Prinaša razen francoskih prevodov turških književnih del tudi posnetke turške likovne umetnosti, vendar je revija tudi propagandistična. Tehnično je na evropski višini. Prav tako je tudi turško gledališče krenilo naprej, dasi je treba priznati, da nimajo posebno pomembnih izvirnih dramatskih del.

Prav tako so Turki tudi v likovni umetnosti precej na začetku. Razstava, ki je odprta te dni v Belgradu (odprta ostane do konca tega meseca), pomeni v nizu razstav, prirejenih v Muzeju kneza Pavla, že tretjo slikarsko-kiparsko manifestacijo zadnjega časa. Lani je bila namreč na istem mestu prirejena znamenita francoska, letos daneska in sedaj turška umetnostna razstava. To je sploh prva umetniška razstava sodobnih turških slikarjev pri nas, pa se moram v par besedah zadržati na njih. Razstavljena so samo slikarska dela. Kiparjev ni. Od 35 slikarjev je poslanih 80 slik. Iz posebnega kataloga, ki je izšel, izvemo (predgovor turškega poslanca Salaha Džimpoza), da je v Turčiji uvedeno risanje že od l. 1794. v vojaških šolah, vendar samo linearno praktično risanje. S slikarstvom so se začeli pečati posamezniki šele sredi preteklega stoletja. Študirali so seveda v Evropi, pa jim posel ni šel od rok, ker je bila okolica skoraj nedostopna za slikarsko umetnost in slikar od dela ni mogel živeti, ampak je redno moral imeti še kak drug poklic. Posebej je treba omeniti ravnatelja carigrajskega muzeja Hamdija, ki je ob prelomu stoletja organiziral v Carigradu umetniško šolo in navezal najtesnejše stike med zapadnoevropskim in turškim slikarstvom. Od l. 1908. imajo turški likovni umetniki tudi svoje stanovsko društvo. S kiparstvom pa je bilo težje, posebej še, ker je bilo kiparstvo trn v peti turški duhovščini in nasprotno verskemu občutju, cerkev pa je bila svoje čase najvplivnejša oblast v državi sploh. Zadnji čas pa je tudi v kiparstvu opaziti novih sil.

Najbolj znani turški slikarji, ki so zastopani tudi na belgrajski razstavi, so: Čali Ibrahim, Šefket, Hikmet in Namik Ismail. Če vpoštevamo, da obstojajo danes v moderni Turčiji tri likovnoumetniške organizacije (Umetniško društvo profesorjev akademije in že priznanih slikarjev, Skupina neodvisnih umetnikov, kjer so včlanjeni mlajši umetniki, in pa Skupina D, v kateri so sami ekstremisti, naslonjeni na zapadno slikarstvo), že samo iz njihovih imen lahko sklepamo, da je umetniško življenje bujno.

Razen slikarskega dela pa je na omenjeni razstavi tudi književno-časniški del, ki ni prav nič manj zanimiv, posebej zato, ker daje najdrastičnejši vpogled v napredek sodobne Turčije za zadnjih 20 let. Poleg starih tiskarskih del, tiskanih v arabščini, se nahajajo tudi najnovejše v latinici tiskane knjige. Dalje so razstavljeni razni starinski rokopisi, geografske karte, poleg tega pa je podan tudi razvoj sodobnega turškega časnikarstva kakor tudi vsestranski napredek revij. Na tem mestu moram omeniti, da v turškem prosvetnem ministrstvu obstoja poseben oddelek, ki skrbi za sodobno in umetniško opremo turške knjige. V tem oziru turške knjige, kakor danes izhajajo, skoraj prav nič ne zaostajajo za evropskimi. Vseh razstavljenih predmetov je čez 4000. V celoti je razstava sila zanimiva, posebej še zato, ker je najglasnejši dokaz, v kakšni meri se lahko razvija kultura posameznega naroda, če so dani pogoji, kot so bili dani s Kemal Ataturkovimi reformami.

T. P.

Oglas je registr. pod S. št. 1583 od 27. XI. 1936.

Grozote rdeče Španije:

Kako so ustrelili škofa iz Barbastra

Predstojnik kolegija očetov pioristov iz Farbastra oče E. Ferrer, ki se je z begom rešil smrti, pripoveduje, kakor poroča L'Osservatore iz Pariza, podrobnosti o mučeniški smrti msgr. Florentina Asenzia, škofa iz Barbastra.

Škof Asenzio je bil v škofiji do izbruha krvave državljanske vojne šele šest mesecev, kar je kratka doba, vendar je bila po svoji bogati vsebini dogodkov dolga in blagoslovljena. Škof je bil priča strahotnemu začetku nemirov, videl je, kako so mu komunisti razrušili semenišče.

Že 22. julija, tri dni začetkom krvavih pobojev, so ga zaprli z njegovim tajnikom, p. Marcelom de Abigom vred. Dne 2. avgusta je prihrumelo v mesto 1500 rdečih, ki so začeli pobijati in mučiti duhovščino. Ko so rdeči pokradli vse, kar je bilo v semenišču, so poklicali škofa in dvoje katoliških poslancev, Mencasa in Vidala, pred sodišče. — Škof Asenzio je resno odgovarjal in poudarjal, da njegovo delo ni imelo nobene zveze s politiko. Rdeči so zasmehovali njegove odgovore, zaplenili vse, kar je bilo v škofijskem poslopju in vso lastnino duhovščine v škofiji sploh. Škof se je dobro zavedal, da je zapisan smrti. — Dne 8. avgusta so škofa ob pol devetih dopoldne odgnali v temnico jetnišnice. Škof je dejal nekemu duhovniku: »Moja ura je prišla.« Prosil ga je, naj mu podeli sveto odvezo in ga je v slovo še poslednjikrat objel.

Škofa so iz temnice dne 9. avgusta odgnali ob treh zjutraj na pokopališče. Duhovniki njegovega semenišča, ki so bili zvedeli za usodo svojega ljubljenega škofa, so vso noč prebili v molitvi zanj. V zgodnji jutranji uri so zaslišali v ječah ropot in zagledali visoko, svetniško postavo svojega škofa, ki je stopala na poslednjo pot — na pot mučeniške smrti. Po kratki tišini je odjeknilo več strelov v jutranji molk; izvršilo se je dejanje brezboštva, ustreljen je bil škof in njegova duša je odšla po plačilo k Stvarniku, da izprosi pri njem odrešenja za preizkušeno Španijo.

Največji možak na Japonskem je brez dvoma Korejev Fuki Kin, ki je visok 8 angleških čevljev. Na sliko je prišel, ko je prišel kupovat v japonsko trgovino, kjer so mu stregli Japonci in Japonke. Dasi so bili vsi Japonci za Japonca normalno visoki, vendar so vpričo tega velikana videti kakor palčki.

Komunist na kraljevi slavnosti

Kronanja angleškega kralja se bo udeležil tudi zastopnik sovjetske komunistične Rusije ljudski komisar za zunanje zadeve Litvinov, ki bo vodil večje sovjetsko poslanstvo. Nekateri listi sedaj poročajo, kako bo ta zastopnik svetovnega rdečega proletarijata oblečen. Pravijo, da si je ta komunistični diplomat dal za kraljevo kronanje v Londonu napraviti obleko pri prvem londonskem krojaču. Toda gospod Litvinov je izbirčen gospod, ki mu ni kmalu kaj dobro. Zato si je dal v ta namen delati posebne vrste uniformo, in sicer je vse naročil kar brzojavno. Uniforma bo takole sestavljena, kakor si jo je zamislil sam Litvinov. Frak bo moder, hlače bodo kratke ter jih bodo zaključevale bele nogavice, kakršne so nosili na dvorih še v 18. stoletju. Obut pa bo v majhne čeveljčke, ki so podobni današnjim ženskim. Čeveljčki bodo imeli kovinaste zaponke. Lepa ta maškara menda ne bo, zlasti, če se bo za njo skrival zastopnik rdečega svetovnega proletarijata.

Angleški vojaki napihujejo balončke, katere bodo spustil v zrak, da bodo potem pri strelski tekmi lahko na nje streljali.

Indijski uporniki in Angleži

Pretekli teden je bilo v bojih z mohamedanskimi uporniki na severozahodni meji Indije ob Afganistanu ubitih 7 angleških častnikov, 2 podčastnika in 20 mož, ranjenih pa je bilo 8 častnikov ter 37 mož. Zaradi tega je Anglija sklenila poslati v uporne kraje 33.000 mož, kar je največje število, kolikor jih je kedaj Anglija poslala v te uporne kraje. Tam so bili hudi boji z uporniki že leta 1935, toda takrat je Anglija upor zadušila z mnogo manj vojaki.

Kraji sedanjih uporov so od nekdaj bili ognjišče upora ter nevarnosti za mir v Indiji. V teh goratih krajih prebivajo bojeviti Afridi, kateri so zasloveli po svojem junaštvu že leta 1878, ko so se uprli Angležem. V zadnjem času pa stopajo v ospredje rodovi Mahsudov, Mahmondov in Vazirjev, ki so se začeli živahno gibati kot nositelji upora. Indijska vlada ima že od leta 1894 tukaj stalne posadke rednih čet, katere so razdeljene v več rednih taborišč. Eno izmed teh taborišč leži pri Razmaku, 200 metrov visoko ob cesti, ki vodi na prelaz Kyber, in odkoder vojaštvo obvlada vse ozemlje Vazirjev in Mahsudov. Drugo taborišče leži kakih 50 kilometrov bolj južno v Vani, kjer je vedno tudi nekaj letalskih oddelkov.

V začetku letošnjega leta je v teh obmejnih pokrajinah znova začelo vreti in postajati nemirno zaradi spopadov med mohamedanci in Hindi. Sedaj neti upor glasoviti fakir Ipi. Posrečilo se je temu možu, da si je zagotovil podporo treh bratov Keyl, ki so sinovi zagrizenega sovražnika Angležev, kateri je Angležem nagajal zlasti med svetovno vojsko.

Začetek sedanjega upora je bil storjen, ko so ti gorski rodovi umorili dva angleška častnika, ki sta pripadala posadki, ki tabori v južnem ozemlju Vazirov. Zato je indijska vlada dne 12. marca okrepila to posadko še z dvema brigadama. Mislili so, da bo ta ukrep zadoščal, da prepreči nadaljnje nasilnosti. Toda na velikonočni ponedeljek so uporniki napadli večji angleški oddelek v dolini Kaizore, katera se razteza od zahoda proti vzhodu pod Razmskom in skozi katero sedaj Angleži grade veliko cesto, kar pa malo ugaja fakirju Ipu. Pri tem napadu je bilo ubitih 19 mož mož ter dva indijska častnika in dva angleška častnika. Sedaj je Robert Cassel z novimi četami krenil v bojno ozemlje ter je sam prevzel vodstvo bojevanja. Ko pa so uporniki izvedeli, kaj nameravajo Angleži, so brž sklenili, da to akcijo angleških čet motijo ali pa celo preprečijo.

Ta svoj namen so uporniki začeli izvrševati z raznimi napadi, med katere spada brez dvoma tudi napad, ki smo ga omenili v začetku tega poročila. Pretekli petek je s postaje Manzai odšla večja kolona, v kateri je bilo 45 tovornih avtomobilov, katere so stražili 4 oklopni vozovi, 125 mož pehote ter večje število letal, ki so krožila nad glavami kolone. Ta kolona je bila namenjena v Vano. Pot do tja je kakih 80 kilometrov dolga ter vodi skozi postajo Jandola, ki je od postaje Manzai oddaljena 24 kilometrov. Kakih 12 kilometrov zahodno odtod je bila kolona napadena. Eden izmed oklopnih voz ter prvi trije tovorni avtomobili so prišli v Splitoi, ki je kakih 10 kilometrov bolj proti zahodu, še prej, preden so uporniki začeli streljati. Novica, da so uporniki napadli kolono, je kmalu priletela v Jandolo, odkoder je takoj odhitela na pomoč ena stotnija polka Punja z oklopnimi avtomobili ter s strojnimi puškami. Pozneje je prihitela še ena stotnija iz Manzai. Obenem so posegla v boj letala dveh letalskih oddelkov. Boj v tej Polli je trajal ves dan ter vso noč. Šele v soboto popoldne so se uporniki, ki jih je bilo kakih 200 počasi umaknili v svoje gorske utrdbe. Njihove izgube cenijo na 30 mrtvih in ranjenih. Uporniki so dokazali, da so izvrstni strelci, kakor dokazujejo izgube angleških častnikov. Posrečilo se jim je celo eno letalo zbiti na tla s samimi streli iz pušk.

Od tega napada dalje pa se zbira vedno več upornikov. Vsi rodovi, ki so se uprli, lahko postavijo v boj kakih 40.000 mož. Iz tega je razvidno, zakaj je indijska vlada sklenila poslati na bojišče nove sile.

Boji v okolici mesta Banu

Z ozirom na velike nerednosti v tem kotu Indije je brambni odbor v Banu, ki je sestavljen iz Hindov in Sikhov, vlado iskreno prosil, naj med hindsko in sikhsko prebivalstvo mesta razdeli orožje, da se bo lahko branilo napadov upornih mohamedancev. Tolpe upornih rodov se klatijo že v neposredni okolici mesta Banu. Vsak dan so uporniki bolj predrzni. Ena izmed teh tolp je 15. m. pridrla nekaj milj pred mesto. Takoj je bilo vse alarmirano. Vojaštvo je bilo v vojašnicah pripravljeno za boj. V mesto je prihitel na pomoč tudi oddelek policije, da prepreči paniko, ki bi se utegnila polastiti ljudi v mestu. O polnoči med 15. in 16. t. m. so v mesto slišali grmenje topov iz okolice.

Pred sodiščem. Sodnik: »Ali lahko prisežete, da ste tožitelju plačali?« — Obtoženec: »Najbrž bi lahko prisegel.« — »Najbrž se ne more prisegati. Priseči morate, da ste plačali, ali pa, da niste plačali.« — »Torej pa prisežem: Plačal sem ali pa nisem plačal.«

Od povsod

25. španskih prostovoljcev obsojenih. Pred kratkim so francoske oblasti pri španski meji prijele 25 tujcev, ki so hoteli čez mejo v Španijo za prostovoljce. Ko so bili obsojeni na 20 dni zapora in so jih sedaj izpustili, je stopila v akcijo francoska policija na podlagi stare francoske postave iz leta 1849. Ker bi obsojenci po prestani kazni morali biti izgnani iz Francije, so jih sedaj na podlagi omenjene stare postave vprašali, v katero deželo žele biti izgnani. Kaj pa da so vsi soglasno izjavili, da hočejo biti izgnani iz Francije v Španijo. Toda francoska oblast jim ne bo ustregla, ker trdi, da je nova postava o španskih prostovoljcih v tem pogledu razveljavila staro postavo iz leta 1849. Zato jih bodo najbrže izgnali po odgonu v Belgijo.

V dobrih dveh dnevih namerava prileteti iz Londona v Kapstadt angleški letalec Mollison, kateri bo odletel baje že 25. t. m. Pravi, da bo letel s hitrostjo 350 km na uro.

O pogrešanem nemškem učenjaku in potovalcu dr. Felchnerju, ki so ga zajeli Kitajci in ga priprli, ni sedaj nobenega glasu več, tako da se boje za njegovo življenje.

Orjaška letala iz Rima v Adis Abebo bodo najbrže kmalu vozila, kakor se pripravlja Italija. Letala bodo imela prostora za 50 ljudi ter za 25 ton pošte. Dasi je iz Rima v Adis Abebo 4500 km, vendar mislijo, da bodo letala v 12 urah to razdaljo preletela.

Nesreča v Brestu. Na postaji v francoskem mestu Brest popravljajo staro postajno poslopje ter ga deloma podirajo. Dne 16. t. m. pa se je nenadno sesula ena stena starega poslopja ter padla na železniški tir, ki ga je zasula. Zasulo je tudi 5 ljudi, med katerimi je enega ubilo.

Radijski špijon se imenuje brezžično tehnična naprava, katero so uvedle Združene države severne Amerike, da bodo pravočasno dobivale vojne ladje sporočila, kedaj in od kod se jim bliža kaka sovražna ladja.

Dva ribiška čolna sta se potopila. Bila sta finska ribiška čolna, ki ju je zadela ta nesreča v Botniškem zalivu. Najbrže je utonilo vseh 8 mož posadke.

Junak na odru izkazuje junakinji svojo ljubezen. Gospa svojemu možu: »Zakaj pa ti niso nikdar tak?«

On: »Ali ne veš, koliko možu vsak večer za to plačajo?«

ZA OSLABELE

Nadevane telečje prsi.

Telečje prsi so skoraj za 8 oseb. Meso odločiš do kosti in nadevaš odprtino z zmesjo govedine in teletine. Dva kosa belega kruha brez skorje dobro namočiš, ožmeš in pomešaš s sesekljanim mesom za nadev, dodaš soli in 2 jajca. To goščo in še malo vode, sesekljanega peteršilja dobro premešaš in dušiš v presnem maslu, nato pa stlačiš v izvotljene telečje prsi. Potem jih sešiješ, daš v vročo kozico, kjer je razbeljeno 100 g presnega masla in počasi poldrugo uro pečeš.

Prvi topovi na Kitajskem

Znano je, da so na Kitajskem mnogo prej poznali smodnik kakor pa v Evropi. Toda v vojaške namene so ga začeli uporabljati šele pozneje. Topove so uporabljali prvič šele l. 1693. Zanimivo pa je, da so bili vprav katoliški misijonarji tisti, ki so prvi morali ulivati kitajskemu cesarju te vrste orožje.

L. 1622. je namreč prišel na Kitajsko znameniti belgijski misijonar in učenjak Adam Schall, ki si je pridobil na kitajskem dvoru velik ugled, zlasti za časa cesarja Ta-tsinga, ki je poveril misijonarju vse važnejše posle in mu dal velike pravice, tako da je misijonar mogel v 14 letih svojega delovanja krstiti več ko 100.000 Kitajcev.

Ko je l. 1639. izbruhnila državljanska vojska, je cesar moral misliti na obrambo in je vprašal misijonarja za svet. Po daljšem premisleku mu je misionar nasvetoval topove težkega kalibra. Z dekretom je cesar poveril misijonarju nalogo, da delo organizira. Zastonj se je misijonar upiral tej nalogi, ker to pač ni bil njegov poklic.

Drugič pa se je moral na kitajskem dvoru baviti z ulivanjem topov nemški misijonar in matematik Verbiesta, ki je prišel l. 1659. na Kitajsko in je postal Schallov naslednik na kitajskem dvoru. Sicer se je tudi on upiral cesarjevemu povelju, a njegov upor je bil brez uspeha. Za storjeno uslugo pa mu je bil cesar hvaležen in ko je misijonar l. 1688. umrl, mu je cesar na državne stroške priredil pogreb in mu je sam sestavil nagrobni napis, ki ga je dal uklesati v nagrobni spomenik.

Od topov misijonarja Schalla se ni ohranil nobeden, štiri topove misijonarja Verbiesta pa so ob času boksarske vstaje l. 1900 prepeljale evropske čete v Evropo in se sedaj hranijo v zgodovinskem muzeju v Rimu. Napisi na topovih povedo, da so topovi metali do 7 kg težke krogle, navedeno je tudi, kako je treba top uporabljati, označeno je tudi ime mis. Verbiesta v kitajskem jeziku, ker ni hotel, da bi morilno orožje nosilo njegovo pravo ime, saj on gotovo ni prišel na Kitajsko zato, da bi vlival topove, ampak je hotel predvsem pridobivati duše za krščanstvo.

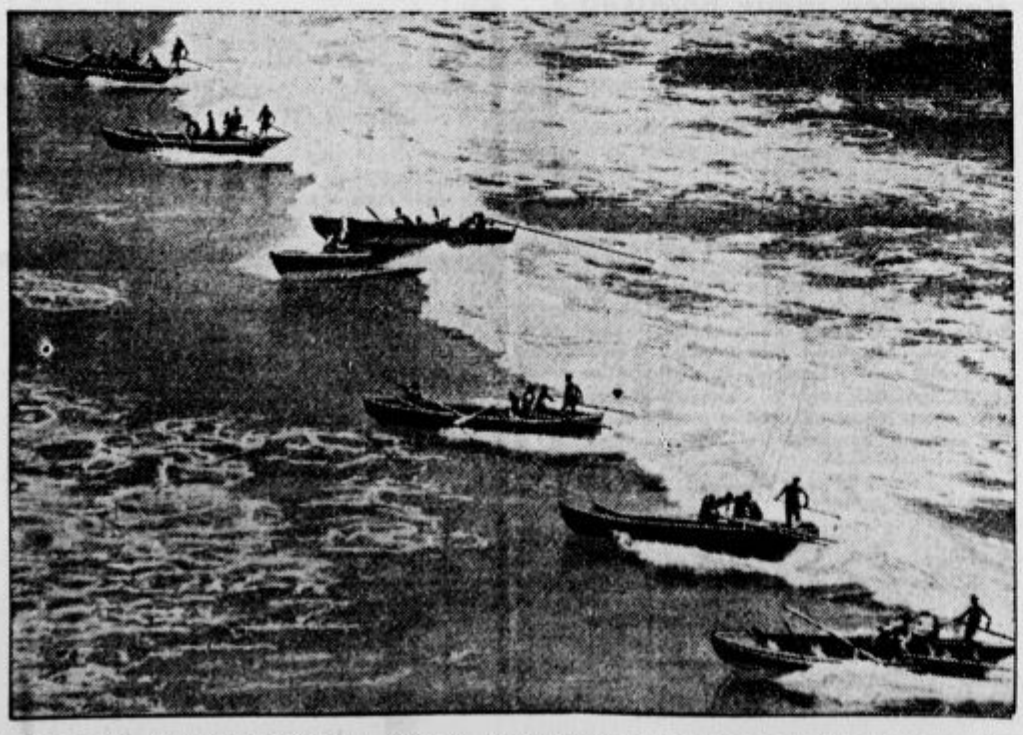

Drzni čolnarji. Avstralski ribiči love ribe na razburkanem morju ter se potem pogumno spuste po valovih, ki butajo v obal. Veslati sicer ni treba, ker valovi čolne sami neso, pač pa je treba znati imenitno krmariti, da se ne zgodi nesreča. Tako valovi čolne kar sami prinesejo na suho.

Ameriška vojaška parada. Pred kratkim je pred predsednikom Združenih držav Severne Amerike bila velika vojaška parada, katere se je udeležil tudi 3. konjiški polk iz forta Meyer v Virginiji.

Zborovanje JRZ na Viču

Pod tem naslovom prinaša nedeljsko »Jutro« netočnosti, ki jih moramo zavrniti. Kraj. odbor JRZ Vič je sklical za pretekli ponedeljek v gostilno Robežnik na Viču članski sestanek za bivši stari Vič. Na sestanek je bilo vabljenih 70 ljudi, udeležilo se jih je približno 50 in trije člani bivše občinske uprave na Viču, ki so prišli nevabljeni in se jim je vstop vseeno dovolil, ker je bila želja, da slišijo, kaj volivci sodijo o njihovem delu.

K besedi se je oglasil g. Ažman, ki je odgovarjal na izvajanja člana mestnega sveta g. Kozamernika. Dobil je odgovore ob ogromnem pritrjevanju zborovalcev in dobil obenem zanimiva vprašanja od volivcev, na katere ni vedel odgovora. V »Jutrovem« poročilu se navaja, da je občina Vič prinesla okrog 700.000 Din dolga, ljubljanski proračun za preteklo leto pa izkazuje 757.802 Din zaostalih obvez, ne vštevši 175.000 Din poneverjene vodarine, ki se je prenesla na prihodnja leta. To da nad 900.000 Din obvez. So to obveze policiji, bolnišnici, elektrarni za javno razsvetljavo, Dukiču, neplačane anuitete za posojila, obveze za narodno šolo in razne male obveze. O mestnem gospodarstvu pa g. Ažman ni govoril, ker je izjavil, da ga to ne interesira in torej zato ni mogel zavrniti izvajanj g. Kozamernika. Tudi se ne omenja razgovor o ubožnici, regulaciji Gradaščice, podpiranju gasilstva, posipanju cest in drugih del, ki jih je izvršila mestna občina. G. Peterca pa je objasnjeval, zakaj uprava v zadevi poneverb ni mogla napraviti ničesar, za kar se mu je g. Kozamernik še posebej zahvalil. Navdušenje zborovalcev je bilo tolikšno, da se je javilo več govornikov, ki so kritizirali gospodarstvo bivše viške občine. Povemo še to, da uprava ni predložila obračunskih zaključkov za vsa leta od 1931 dalje finančni direkciji.

Sestanek je bil samo za del volišča, kakršnih ima organizacija v svojem rajonu pet, in je bil za ostali del že sestanek pred meseci v Brdu, kamor bi tudi opozicija lahko prišla in tam opravičevala svoje delo. Izgovor na prejšnjega župana ne drži, ker ima občinski odbor in tudi uprava priliko, da uveljavlja svoje pravice in dolžnosti.

Odobravanja g. Ažman ni želel, ker ni imel svojih pristašev, če pa bi jih kaj bilo, bi se odobravanja najbrž sramovali. Morda so odobravali oni njegovi pristaši, ki so sestanek poslušali zunaj in bežali, ko je bil zaključen. Tak je bil potek zanimivega zborovanja JRZ. Gospode pa vabimo, naj se teh sestankov še udeležijo, da se bodo prepričali o mnenju volivcev in viške »nacijonalne« javnosti.

Dekle sta zvodila

Škocjan, 19. aprila.

Včeraj zvečer, ko so se ljudje, ki so se poslovili od svojega dušnega pastirja, vračali na svoje domove, je razburila duhove novica, da so neznani hudobneži oropali v fari neko dekle T. K. Dva agenta sta po naših vaseh včeraj v družbi nekega domačina kupovala hranilne knjižice. Zagledala sta omenjeno dekle ter se začela sumljivo zanimati zanj. Nesramneža sta se celo z avtomobilom odpeljala na njen dom ter se hotela pogoditi z materjo, naj pusti dekleta, da gre z njimi v Ljubljano, kjer ji bosta preskrbela krasno službo. Mati sicer ni slutila hudobije, a vendar se ni udala, češ da dekle potrebuje doma in je oba vsiljiva agenta odslovila. Hčerka pa je odšla v družbi prijateljice po cesti proti Krki, da bi ob krškem mostu počakala sprevod, ki je šel iz Škocjana. Na poti ju je dohitel avto z omenjenima agentoma. Agenta sta povabila dekle v avto, češ da ji je mati, čeprav je ni pustila v službo, dovolila, da se sme z njima peljati v avtomobilu na izlet do večera. Lahkomiselna deklica je začuda hitro verjela vabam in sprejela povabilo. Vsi skupaj so se odpeljali na Dobrovo v gostilno Čelak in tam popivali, dokler se ni začela gostilna polniti z ljudmi, ki so spremljali g. dekana Anžiča. Družba se je odpeljala z avtomobilom neznanokam. Zvečer je bilo v Škocjanu že razburjenje. Omenjenega dekleta ni bilo od nikoder in mati je prejokala vso noč. Danes so šli deklico iskat in jo našli v Šmarjeških toplicah vso skrušeno ter jo prepeljali domov. Onadva nesramneža sta pa še tako korajžna, da sta danes kar nadaljevala svoje kupčije s hranilnimi knjižicami v škocjanski okolici. Pri tem pa so ju orožniki prijeli. Ko to poročamo, še traja zaslišavanje na orožniški postaji v Škocjanu.

Delo društva za varstvo deklet

Maribor, 19. aprila.

Razvoj in razmah Maribora v zadnjih letih je prinesel toliko potreb po dobrodelnem delu, kakor malokateremu drugemu mestu. Mariborskim javnim ustanovam, predvsem mestni občini in raznim društvom je treba priznati, da so se z vso vnemo posvetili perečim vprašanjem socialnega in mladinskega skrbstva, ki izkazuje leto za letom vse lepše in vidnejše uspehe. Eno med najagilnejšimi in zaslužnimi dobrodelnimi društvi v Mariboru je »Društvo za varstvo deklet«, ki je imelo v nedeljo svoj redni občni zbor, na katerem je bila številnim navzočim razgrnjena slika živahnega društvenega dela v preteklem letu.

Občni zbor je vodila agilna delavka v naših dobrodelnih društvih predsednica A. Stupca. V imenu mestne občine in župana dr. Juvana je občni zbor posetil vodja mestnega socialno političnega urada g. Brandner, stolni kapitelj pa je zastopal stolni dekan kanonik dr. Franc Cukala.

Delo društva je bilo v preteklem letu osredotočeno na Dom za varstvo deklet na Slomškovem trgu, ki je bil s pomočjo javnih in zasebnih dobrotnikov 4. oktobra 1936 izročen svojemu namenu. Od tega dne je Dom brezposelnim dekletom nudil varno zavetišče. Dom je v tem času nudil dekletom 936 prenočišč ter 2246 zajtrkov, obedov in večerij. Društvo in vodstvo Doma sta si prizadevala, da bi vsem dekletom, ki so se v stiski zatekla v Dom, preskrbela primernih služb. Takih posredovanj je bilo izvršenih okoli 800. Par deklet je uživalo v Domu skozi več mesecev vso oskrbo, vzgojo in pouk, dokler jim ni bila oskrbljena zaposlitev. Varovankam je društvo v slučaju potrebe oskrbelo brezplačno pravno in zdravniško pomoč. Slednjo so radevolje nudile dr. Kukovčeva in dr. Kovačeva. Ob nedeljah in praznikih je bila dekletom na razpolago društvena soba za sestanke. Vršila so se verska, gospodinjska in druga poučna predavanja. Obiskovalke Doma so imele priliko, da so se priučile najrazličnejših gospodinjskih in ročnih del. Družabnosti in domačnosti so služile razne prireditve in pevski krožek, ki lepo deluje.

Društvo je imelo v preteklem letu 15.063 Din dohodkov in 12.951 Din izdatkov.

Pri volitvah je bil izvoljen dosedanji odbor s predsednico Antonijo Stupco na čelu. Pri slučajnostih se je predsednica zahvalila Ani Erhatičevi, ki je ves čas brezplačno in z vzorno požrtvovalnostjo vodila in upravljala Dom. Društvo bo v bodoče posvečalo vso skrb tudi mladim brezposelnim pomočnicam, ki so često izpostavljene največjim nevarnostim in trpljenju.

Društvu za varstvo deklet gre spričo njegovega odličnega dobrodelnega dela vse priznanje in zasluži, da ga še nadalje podpirajo dosedanji dobrotniki in da se javijo še novi. Z vsestransko podporo javnosti bo društvo tudi v bodoče moglo izvrševati svoje naloge in lečiti rane, ki jih sedanji čas zadaja mladim in zapuščenim dekletom.

Zborovanje organistov

Celje, 19. aprila.

Danes dopoldne je imelo Društvo organistov za mariborsko škofijo svoj občni zbor, ki ga je vodil predsednik g. Virant. Po pozdravu vseh navzočih, predvsem zastopnika prevzv. škofa mariborske škofije stolnega kapelnika g. Gašperiča, predsednika Društva organistov za ljubljansko škofijo g. Zdešarja in častnega predsednika ravnatelja orglarske šole g. Bervarja, je podal svoje predsedniško poročilo. Vseh organistov v lavantinski škofiji je okrog 250, vendar jih je v društvu včlanjenih le okrog 20%. Želja odbora je, da bi se organisti zavedali moči organizacije in se prijavili vsi kot člani društva, kakor so to storili organisti v ljubljanski škofiji.

Tajniško poročilo je podal g. Ulaga. Društvo je poslalo več raznih vlog na banovino in na ministrstva, predvsem se društvo trudi, da bi doseglo, da bi organisti poučevali petje tudi v šolah. Obravnavalo se je tudi vprašanje, da bi se v bodoče sprejemali v orglarske šole le učenci, ki so dovršili vsaj štiri razrede srednje šole, da bi na ta način izobraženi organisti lahko opravljali poleg organistovske službe tudi druge službe (občinskih in posojilniških tajnikov itd.).

Po poročilu odbora so sledile volitve. Za predsednika društva je bil ponovno izvoljen g. Virant Karl iz Braslovč, za tajnika g. Ulaga Avgust iz Sv. Jurija ob Taboru, za blagajnika g. Jarh Franc iz Petrovč, za odbornike pa gg.: Petek Franc, Ptuj, Moškon Franc, Rajhenburg, Grögl, Slov. Bistrica, Rojnik Franc, Griže.

Razveseljivo je dejstvo, da je od navzočih bilo le malo, ki niso pokojninsko zavarovani, kar je predvsem uspeh truda bivših odbornikov g. Bervarja in g. Klančnika. Na predlog g. Klančnika se je odposlala pozdravna brzojavka notranjemu ministru g. dr. Korošcu. Spominjali so se namreč, da je naš voditelj g. dr. Korošec leta 1908 dosegel v dunajskem parlamentu, da imajo slovenski organisti pokojninsko zavarovanje.

V upanju na boljše čase in na boljše razmere je zaključil predsednik zborovanje.

Pevski koncert v Slov. Konjicah

Zbor Katoliškega izobraževalnega društva je v nedeljo priredil svojo prvo večjo pevsko prireditev, ki jo je prenašal tudi radio. Nastopilo je 25 pevk in 19 pevcev v mešanem, v moškem in ženskem zboru. Pestrost sporeda sta povečala solospev in duet. Pevci so do malo izjeme preprosti kmetski in trški fantje in dekleta, ki so pod vodstvom pevovodje Toneta Brcka svojo nalogo dobro rešili in pokazali njegovo dobro šolo.

Slov. Konjice so po svojem narečju na prelomni točki mehkega, dvoglasnikov polnega šmarskega in v trdote vkovanega pohorskega narečja. Pevovodji se je posrečilo te izgovorjalne razlike srečno prebroditi, tako da je bila vokalizacija čista, jasna in enotna.

Ves spored je obsegal zgolj umetne pesmi. Harmoniziranih pesmi namreč ni mogoče smatrati za narodne pesmi, čeprav obranjajo mnogo prvotnih bitnosti. To so samostojne skladbe, ki se naslanjajo na narodni napev kot oporno melodijo. Slovenci napak smatramo te harmonizacije za narodne pesmi in jih kot take gojimo v nasprotju z drugimi narodi, ki pojo narodne pesmi tako, kot jih poje muzikaličen preprost pevec: občuteno po vsebini in melodiji. Tako narodno pesem zelo goje Hrvati in Srbi in drugi narodi. Le mi Slovenci harmoniziramo narodne pesmi in potem te proglašamo za prave narodne pesmi. In vendar temeljito čutimo, da preprost pevec tako ne poje in da nas taka harmonizacija ne zagrabi ne vsebinsko ne pevsko.

Zborovo petje je bilo občuteno in ubrano. Največ uspeha je dosegla »Uspavanka«, ki jo je odpel ženski zbor. Pesem je polna miline in nežnosti, da človeku skoro pričara pred oči prizor matere ob zibelki. Vilharjev »Kam« je prijetno odpel Bratuž, ki je s svojim nekoliko temnim baritonom užgal dvorano. S Pavličem sta dobro podala Prelovčeve »Rdeče rože«.

Posebno zanimivost pomeni samostojna kompozicija pevovodje Brcka »Ptice« (Simona Jenka besedilo). Melodija je preprosta, vendar živahna, konec je zlasti živ. Skazali sta se obe sopranistki Blažičeva in Žnidarkova.

Z dežjem so začeli in končali

Ljubljana, 19. aprila

Za letošnji vremenski režim 40 mučenikov so se vsi zelo zanimali. Treba je poudariti, da ima naš kmet, ki je dober opazovalec vremena, dolgoletne izkušnje s pomladanskimi vremenskimi pojavi ter je prav dan 40 mučenikov postavil na nekak mejnik, ko se pojavljajo gotove vremenske revolucije, s katerimi mora računati pri svojih pomladanskih delih. O tem so v meteoroloških knjigah napisani že prav zanimivi članki in globoka razmotrivanja. Nekaj je, da režim teh mučenikov v mnogočem drži. Letošnji mučeniki so uvedli svoj režim z dežjem. Že do 7. zjutraj 10. marca je padlo po zapiskih ljubljanskega meteorološkega zavoda 16 mm dežja. Na sam dan 40 mučenikov je sprva rosilo in je do drugega dne bilo dežja 9.3 mm. Nato je neprestano 6 dni deževalo in rosilo. Nismo imeli enega prav solnčnega in vedrega dneva. Popolnoma lepo je bilo 17. marca. Druge dneve je vedno rosilo, pršilo in padlo vsaj nekaj kapljic dežja. Od 20. marca naprej je neprestano deževalo. V času od 16. marca, ko so začeli vladati 40 mučeniki, je padlo 218 mm dežja. Cel marec pa v 25 deževnih dneh 314.9 mm. Ne smemo pozabiti, da so nam prinesli mučeniki sredi marca prvo toplo in o Veliki noči veliko snega. Le štiri dni smo v Ljubljani ta čas imeli pravo meglo. April, ki je spadal do danes pod mučeniški režim, ni bil kdovekako lepši. Do danes smo imeli 11 pravih deževnih dni, ko je padlo 67.6 mm dežja. Najhujše je bilo 15. aprila, ko se je nad mestom in okolico pojavil velik naliv. Imeli pa smo 8 brezdeževnih dni, a tudi te dni so se vsipale nad Ljubljano redke deževne kaplje, zlasti popoldne. Zanimiva je primerjava napram lanskemu letu. Takrat so 40 mučeniki začeli s prav lepim vremenom in s prav takim končali. V 40 dneh je lani padlo 149.6 mm dežja, letos pa 285.6 milimetrov, torej še enkrat toliko je bilo letos mokrote. Če posežemo še za druga leta nazaj, opazimo na spomlad prav slične vremenske pojave.

V boj za naše časopisje!

Sport

Telesne vaje - življenska potreba

Nemci so ugotovili, da je njihovih odraščenih državljanov, ki ne gojijo telesnih vaj v razmerju 7 : 30 milijon. in se pri tem sprašujejo, zakaj je kar celih 30 milijonov onih Nemcev, ki se za telesne vaje ne zanimajo, in ki nočejo vedeti o dobrinah, ki jih jim nudi ravno telesna vzgoja. Potem pa ugotavljajo razne vzroke, ki še danes niso pripeljali vso mladino v športne vrste in iščejo izhodov kako bi se to stanje izboljšalo.

Ne bomo se spuščali v nemške razmere na polju telesne vzgoje in tudi ne bomo v podrobnosti tega razmotrivali zakaj tudi v Nemčiji ni tako kakor bi oni želeli, temveč hočemo ugotoviti pri tem naše stanje z ozirom na razmere na športnem polju v Nemčiji in pa nemške uspehe na polju telesne kulture.

Nemci so si izvojevali na zadnjih olimpijskih igrah svetovno prvenstvo med vsemi narodi sveta. Nemci so zmagali v najvažnejših panogah telesne vzgoje in pokazali vsem narodom sveta kako je treba delati na tem polju, da se doseže kak uspeh. Nemci so napravili zadnja leta pred olimpijskimi igrami velikansko propagando za šport in so privabili v športne vrste široke plasti naroda. In kljub temu taisti Nemci niso še zadovoljni s svojimi uspehi ravno iz razloga, ker je še premalo onih, ki se bavijo s telesnimi vajami med nemškim narodom. Kaj bomo šele mi rekli, ako pogledamo svoje razmere na tem polju?

Kadar pri nas govorimo zakaj ni tako kakor bi moralo biti, tedaj se običajno poslužujemo že davno obrabljene krilatice, da je naš šport šele v povojih. Ta izgovor postaja že smešen in športnik, ki se bo vedno izgovarjal ž njim, ne more biti več pravi športnik, kajti iskati bo moral vzroke za naše neuspehe povsem drugod. Saj je prav in tudi resnično, da je naš šport še mlad in da se z velikimi narodi še ne moremo kosati, vendar večno izgovarjanje na druge, nepomembne činitelje bi morali že vendar enkrat opustiti in celo stvar zagrabiti tam, kjer res šepa. Vzrokov za naše neuspehe je več ko dovolj, edino žalostno je to, da jih merodajni činitelji nočejo videti in nočejo prijeti stvari tam, kjer bi bilo edino učinkovito. Kar malo poglejmo zakaj ne uspeva naš šport in takoj bomo videli kje tiči prava ovira za naše udejstvovanje na tem, za narod tako potrebnem gibanju.

V naši državi se gojijo skoraj vse športne panoge, ki jih dandanes zasleduje moderni svet. Imamo najrazličnejše športne instance in športne zveze, ki pa izvzemši par častnih in redkih izjem za razširjenje športa in za propagando telesnih vaj med narodom prav malo ali bolje rečeno nič ne napravijo. Naše športne instance mislijo, da je njihova naloga v tem, da od časa do časa zberejo reprezentanco, ki jo potem nekaj dni trenirajo in pošljejo na kako mednarodno tekmovanje. Potem se bavijo s finančnim vprašanjem in končno kdo bo zasedel kako mesto v vrhovnem vodstvu in to bi bilo vse. No, še nekaj bi se dalo reči o naših športnih vodstvih: Za zeleno mizo so običajno veliki mojstri, včasih tako veliki, da se v tem pogledu skoraj ne bi mogli drugi narodi z nami kosati. Kadar se ne reši zadeva na zelenem polju, tedaj se zberejo športni voditelji pri mizi in rešujejo razna sporna in nesporna vprašanja. Saj so včasih taka reševanja morda res potrebna, toda žal pri nas so le prepogosta in ravno zato smo v tem načinu športnega udejstvovanja postali taki mojstri, da smo postali že mednarodno znani. To gotovo ni zdrav in za šport koristen pojav in ga bo treba prav temeljito iztrebiti iz naših športnih vrst, ako hočemo biti še športniki in ako hočemo res skrbeti za telesno zdravje našega ljudstva.

Druga naša velika napaka je v tem, ker si ne vzgajamo naraščaja ampak čakamo, da nam bodo pečeni piščanci prileteli v usta. Koliko nepotrebnih sporov je bilo v tem pogledu med posameznimi klubi in razne športne instance skoraj ne morejo preko tega vprašanja, ker je kapranje dobrih športnikov skoraj na dnevnem redu. Ta posel opravljajo sicer posamezni klubi, ki pa niso zanj toliko odgovorni kakor pa so športne zveze, ki ne skrbijo za propagando športa in za razširitev telesnih vaj. V tem tiči vse zlo našega športnega udejstvovanja in naj trdijo nekateri športni krogi kar hočejo in četudi mislijo, da je idealizem dandanes samo še na papirju. Kajti tu ne pomaga nobeno drugo zdravilo kakor postaviti šport tja kamor spada in vzgajati vsakega športnika v pravem športnem duhu neglede nato če kaj pomeni v športnih vrstah ali ne. Edino na ta način bomo mogli dobiti potem razne reprezentance, ki bodo z uspehom zastopale našo državo na mednarodnih olimpijskih tekmah; kajti izbira bo takšna, da ne bomo nikdar v skrbeh koga bomo poslali v te reprezentance.

Je pa še tretja stvar preko katere ne moremo in ne smemo, ako hočemo dvigniti naš šport, to je namreč šola. V naših šolah se vse premalo važnosti polaga na telesno vzgojo. Pičli dve urici na teden, ki sta odmerjeni telesni vzgoji na šolah je premalo. Težkoče, ki jih ima dandanes šola z mladino, so res velike, toda, če se pripisujejo vsi nedostatki pri današnji mladini samo športnemu gibanju, je povsem pogrešno. Kajti mladine, ki se danes športno ali bolje rečeno resno športno udejstuje, je tako malo, da moramo biti prav žalostni takega stanja. Samo poglejmo naša igrišča in bomo takoj ugotovili stanje današnjega našega športa, ki je vse drugo preje kakor razveseljivo. Par športnikov na vsakem igrišču in to je vse. Gledajo že še, zlasti kadar je kaka važnejša nogometna tekma, ampak, da bi se še sami udejstvovali, to pa današnji mladini ne diši. Pod krinko športa pač uganja današnja mladina vse mogoče stvari. Za resno delo pa noče imeti veselja več, osobito če je treba dolgotrajne in temeljite priprave. Je pač komod in se poslužuje samo takih športnih panog kakor taborenja, izleti itd. kar pa že ni več šport, ker postane pri tem le še bolj komod, tako, da je še manj sposobna za kako težje in resno delo. Saj so izleti in taborenja tudi potrebni in koristni, toda ti morajo priti šele po trdem, resnem in dolgotrajnem športnem delu na vrsto, ne sme pa biti to današnjemu dijaku glavno in edino športno udejstvovanje. Poglejmo nemškega in ameriškega dijaka in bomo videli kaka razlika je med njim in našim dijakom. S tem seveda nočemo delati krivice onemu delu naše mlade srednje in visokošolske generacije, ki res pravilno razume šport in telesno vzgojo; žalostno je pri tem le to, da velika večina njihovih tovarišev samo gleda kako oni tekmujejo in se borijo v plemenitih tekmah bodisi na zelenih ali belih poljanah.

To je samo nekaj misli o današnjem nepravilnem pojmovanju in nepravilni vzgoji v športu. Ako bi šle v tem pogledu vse organizacije na roko, ki imajo mladino v svojih vrstah, ako bi pri tem pomagala šola in država, potem bi naš šport dosegel kmalu ono višino, da bi imela od tega korist tako država kakor šola ter ljudstvo in končno športne inštance, ki hočejo na mednarodnih tekmah dosegati kake uspehe. In s tem bi tudi dokazali, da je telesna vzgoja kot koristna panoga človeškega udejstvovanja življenjska potreba.

Naši motoristi

Nad vse pričakovanje obilna udeležba članov Moto-sekcije ŽSK Hermes na članskem sestanku pri »Slonu« dne 13. t. m. zvečer je prepričala vsakogar, da ta od nikogar podpirana, a narodu jako potrebna športna panoga lepo napreduje.

Sestanek je mesto bolnega načelnika g. inž. Jaksa otvoril stari ustanovni član g. Ciglar s pozdravom in prosil, da se članstvu prečita zapisnik letošnjega občnega zbora, ki se je v prevelikem zatišju vršil dne 16. marca t. l. Čuli smo, da je ta sekcija izvedla v minulem letu štiri prireditve, med temi znano dirko na Ljubljanski grad in veliko ocenjevalno vožnjo motoristov skozi Mengeš na Pokljuko, povsod s polno udeležbo in brez vsake nezgode. Ponovno se je poudarilo dejstvo, da naši merodajni činitelji posvečajo premalo pažnje tej novodobni panogi športa, ki jo iz razumljivih razlogov vsi življenja željni narodi skrbno podpirajo. Poudarila se je ponovno resnica, da se na motorista ne misli z ozirom na kvaliteto cest, niti višino take ali ceno kuriva. Ko je članstvo čulo, da je po 16. marca tudi blagajniško stanje urejeno, je na tem dopolnilnem sestanku soglasno odobrilo novi odbor: načelnik inž. I. Jaks, podnačelnik Ivo Rupena, tajnik Kraner Ludvik, blagajnik Arhar Franc, odborniki: Schweitzer Rudi, Skopec Viktor in Paver Leopold. Gospodarstvo: Horjak Sostenes in Sernec Robert; revizorji: Plevel Franc in Hribernik Karol; tehnični vodja Ciglar Jakob. V podrobnem poročilu g. Rupene smo čuli, da pride letos zopet na dirkalno progo priljubljeni »Leteči Kranjec« - Starič Ludvik, da je g. župan nakazal malo, a zelo dobrodošlo podporo. Prireditve v programu so: domača medklubska dirka, ena z zunanjimi konkurenti in tradicionalna na Ljubljanski grad. Ob ostalih prilikah se bo članstvo zbiralo na izlete in se udeleževalo konkurence tudi pri drugih klubih. Napovedani prihod motoristov iz Belgrada je članstvo vzelo pohvalno na znanje z željo, da jih spremi na ogled naše planinske Slovenije. Soglasno so sklenili motoristi podpirati predlog Belgrajčanov, naj se »moto-šport« prenese iz ministrstva za telesno vzgojo v področje ministrstva za obrambo in naj se vsak motorist že pravočasno uvede v edinico, ki bo v primeru potrebe z motorji pomagala braniti domovino. — Naša želja je, da bi uspel napovedani sestanek tržaških in dunajskih motoristov v Ljubljani, kjer bi za Binkošti na našem dirkališču medn. gostje pomerili svoje sile na jeklenih konjih. To bi bila lepa prilika domačim vozačem, ki ne želijo biti le — »nedeljski vozači«, da se seznanijo z izbranimi znamkami vozil in vidijo priznane kvalitetne vozače, ki jih imamo pri nas tako malo, ker se nismo pravočasno brigali za njih izpopolnitev.

Tehnično vodstvo je bilo za letošnje leto poverjeno staremu motoristu g. Jakobu Ciglarju, ki si bo sam izbral potrebne, sposobne sodelavce. Mlajši, denarno manj »podkovani« udeleženci so z veseljem vzeli na znanje, da je za letos na programu tudi «moto-šola«, ki bo juniorju za 10 din nudila en četrt ure pouka na motociklu.

Ker je ta, po številu prireditev, zgrajenih napravah in po številu žrtev najagilnejša motociklistična edinica na prošlem Slovanskem prvenstvu med prvaki Poljske, Češkoslovaške, Bolgarije in Jugoslavije s pomočjo svojega »Letečega Kranjca« prinesla v Ljubljano največje darilo blagopokojnega vladarja, upravičeno upamo, da bo tudi v bodoče znala častno voziti po svetu svojo modro-belo zastavico.

Boksarji! SK Slovan boks-sekcija opozarja, da se bo tekmovanje za prvenstvo Ljubljane v boksu vršilo začetkom maja. Prvo in drugo plasirani v vsaki kategoriji dobe diplome. Natančnejše informacije vsak dan od pol 20 do 21 v klubski sobi Wolfova 1/I. nadstropje desno, ali pa pismeno pri tajniku: Leo Biško, Ljubljana — Ambrožev trg 3.

*

V skoku s palico 4.48 m! Nov svetovni rekord v skoku s palico v višino je dosegel v Los Angeles-u skakalec Sefton, ki je skočil skoraj 4.5 m, točno torej 4.48 m. Dosedanji svetovni rekord z znamko 4.43 je branil tudi Amerikanec Varoff. To so že take bajne višine, da jim pred nekaj leti nihče ne bi hotel verjeti. In kje bo konec?

Radio

Drugi program:

Torek, 20. aprila: 11 Šolska ura: Otroci, kje naj domo sovražnika našega zdravja? Higijensko predavanje (dr. Franta Mis) — 12 Šramli igrajo (plošče) 12.45 Vreme, poročila — 13 Čas, spored, obvestila — 13.15 Koncert pevskega zbora akademikov »Naša pesem« — 14 Vreme, borza — 18 Radijski orkester — 18.40 Poročje Sore (g. prof. Fr. Planina) — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Dr. Lujo Toler iz Zagreba — 19.50 Zabavni zvočni tednik — 20 Radijski orkester — 21 Plošče — 21.15 II. ura francoske klavirske glasbe, predava in izvaja na klavirju g. prof. L. M. Škerjanc — 22 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Hajdrihove pesmi poje Akademski pevski kvintet.

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 20. apr.: Belgrad: 19.50 Pianino; 20.30 Koncert Anite Mezetove — *Zagreb:* 20.00 Opera — *Dunaj:* 19.10 Komorna glasba; 20.00 Zbor; 20.40 Revija Šlagarjev 1934—1936; 21.35 Violončelo; 22.20 Wagnerjeva ura — *Trst-Milan:* 17.15 Komorna glasba; 20.40 Pester koncert; 22.10 Napolitanske pesmi — *Rim-Bari:* 21.0 Opera »Liola« — *Praga:* 19.30 Operetna glasba; 21.00 Gledališki prenos — *Varšava:* 20.15 Sinfonični koncert — *Köln:* 20.45 Klasične koračnice in valčki — *Beromünster:* 20.15 Sinfonični koncert — *Strassbourg:* 21.30 Opera — *Sottens.* 21.00 Sodobna švicarska glasba — *Bukarešta:* 20.15 Sinfonični koncert.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1'—; ženitovanjski oglasi Din 2'—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10'—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po Din 2'50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

*** KINO ***

TEL. 22·21 UNION

Veliko filmsko delo po noveli Leva Tolstoja

Kreutzerjeva sonata

Lil Dagover — Peter Petersen
Glasba L. van Beethoven, Čajkovski in Chopin

TEL. 27·30 SLOGA

Danes poslednjič!
Vesela filmska komedija, polna pristnega humorja

Junak dneva

V gl. vlogi Heinz Rühmann, Gina Falkenberg

TEL. 21·24 MATICA

Danes poslednjič!
Slavospev najlepšemu človeškemu čustvovanju materinski ljubezni

Materinstvo

Therese Reigner — Henri Presles

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Službodobe

Starejše dekle
vajena kmečkih del — se sprejme. Florijanska ulica 16. (b)

Zastopnike
za prodajo koles, motornih koles in šivalnih strojev sprejmemo po vseh krajih. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Tovarna« 5646. (b)

Hlapca k živini
išče večje posestvo. Prednost imajo mlajši, marljivi ter vešči vsakega poljskega dela, kakor tudi molženja krav. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Sposoben« št. 6272. (b)

Mlada služkinja
poštena in pridna, za pospravljanje in vsa hišna dela, se takoj sprejme. Sv. Petra cesta 12. (b)

Denar

Posojila dajemo
državnim in privatnim nameščencem v Ljubljani v gotovini in blagovnih bonih Hermes. Informacije Tavčarjeva 2. (d)

BANČNO KOM. ZAVOD
Maribor, Aleksandrova 40
Vam vnovči vloge raznih denarnih zavodov najugodnejše.
Za odgovor 3 Din znamk.

Knjižico
Kmečke hranilnice v Ljubljani kupim za ca. 33.000 dinarjev. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Kmečka« št. 6263. (d)

Al. Planinšek
Ljubljana, Beethovnova 14/I, telefon 35-10
vnovči vloge
vseh denarnih zavodov najkulantneje takoj v gotovini in daje informacije brezplačno.

Kupimo

Kupim ileks in taksus
Ponudbe z navedbo cene pod šifro »Živa meja« št. 6248 upravi »Slovenca«. (k)

Vsakovrstno **zlato kupuje** po najvišjih cenah **ČERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.**

Prodamo

Trenchcoate
vetrne suknjiče, novosti za športne obleke - nudi ceneno Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Rani krompir,
rdeči čebulček in korenjevo seme za krmo nudi Sever & Komp., Ljubljana. (l)

Izredna prilika!
Umetno sušeni parketni odpadki poceni pri F. Vertačnik, Masarykova 23

Najboljši trboveljski premog brez prahu
koks, suha drva
I. Pogačnik
Bohoričeva 5 Telefon 20-59

Dobro vpeljana mesnica
v centru mesta ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6275

Dieselmotor
fabrikat Graz, 150 ks, stoječ, s tremi cilindri, s priključenim generatorjem na izmenično strujo, 140 KVA, naprodaj. Pogledati v pogonu. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 6262. (l)

15 Din
stane popolnoma nova gramofonska plošča svetovne znamke Homocort. Prvovrstne gramofone pod nabavno ceno - nudi, dokler traja zaloga: Ljubljana, Šiška, Jernejeva št. 25. (l)

Posestva

Kunaver Ludvik
gradbeno - strokovno naobraženi posredovalec, Cesta 29. oktobra 6, telefon 37-33 - ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Vnajem

Lokal
dobro vpeljan, za mesarijo, takoj oddam. Miškec Mirko, brusilnica stekla in ogledal, Medvedova cesta 38, Ljubljana VII — telefon 35-75. (n)

Stanovanja

IŠČEJO:

Dvosobno stanovanje
s kabinetom ali brez, sončno, komfortno, išče za avgust ali tudi prej mirna stranka brez otrok. Naslov v upravi »Slovenca« pod »Sončno« št. 6250

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje
s pritiklinami oddam odraslim za maj. Hrenova ulica 19/I. (č)

Objave

Sodna dražba
Dne 23. aprila 1937 ob pol treh bo naprodaj razno pohištvo, opreme itd. na Bledu-Rečici štev. 59. Ugodna prilika! (o)

Preklic!
Opozarjam, da nisem plačnik za nikakšne dolgove, ki jih napravi kjerkoli moja žena Roza Pokovc. Vincenc Pokovc, Vevče.

JOGHURT
iz prave bolgarske kulture dobite pri
Gorenjskih mlekarskih zadrugah
Naklo—Ljubljana
Maistrova 10, telefon 24-46

Kupujte svoje potrebščine pri tvrdkah ki inserirajo v našem listu

Modni kamgarn
Športni ševijot
za fine obleke
Velike izbira - ugodne cene
R. MIKLAUC
„Pri Škofu"
LJUBLJANA
Lingarjeva ul. - Pred škofijo 3

Za birmanke
Mongol svila po Din 18'—
pri Trpinu, Maribor
Vetrinjska 15

Civilno-inženjerska pisarna
ing. Ant. Štebi
izvršuje projekte in proračune za strojne in električne naprave in električne centrale, ocene za obstoječe naprave, predloge za racijonalizacijo obratov, nadzorstvo pri novih napravah in preureditvah, ekspertize i. t. d.

Razpis

Občina Poljana, srez Lendava, razpisuje pogodbeno mesto občinskega tajnika. Šolska izobrazba: Štirje razredi srednje ali njej enake strokovne šole.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 8 uredbe o občinskih uslužbencih je vložiti tekom enega meseca po objavi tega razpisa v Službenem listu pri tej občini.

Občina Poljana, dne 15. aprila 1937.

Podružnica „SLOVENCA" je na Miklošičevi cesti št. 5

✝

Vsemogočni je poklical v večno življenje našo predobro ženo, mater, sestro, teto in svakinjo, gospo

JOSIPINO KALAN roj. DEŽMAN

soprogo nadučitelja v pokoju

dne 18. aprila ob tričetrt na šest zjutraj, v 67. letu starosti, prevideno s sv. zakramenti.

Pogreb bo v torek, dne 20. aprila ob štirih popoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče v Kranju.

Struževo, dne 18. aprila 1937.

Žalujoči ostali.

✝

Vsemogočnemu je dopadlo poklicati k Sebi našo dobro mamo, babico in taščo, gospo

Ano Petovar

vdovo po odvetniku in posestnico

Dobro pripravljena za pot v večnost je izdihnila svojo blago dušo v soboto, dne 17. aprila. Nepozabno rajnko smo pokopali danes na mestnem pokopališču v Ormožu.

Priporočamo jo v molitev in blag spomin.

Ormož, Maribor, Ptuj, Ljubljana, 19. aprila 1937.

Družine: Novakova, Košarjeva, Jenkova.

✝

Umrla nam je naša srčno ljubljena soproga, mati, gospa

Terezija Kolar

soproga trgovca in posestnica

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, dne 21. t. m. ob pol treh popoldne iz hiše žalosti, Ažbetova ulica 28, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 19. aprila 1937.

Slavo Kolar, soprog, in sin Milan ter ostalo sorodstvo.

✝

Umrla je gospa

Hribar Terezija

soproga primarija in prosektorja

Pogreb se bo vršil v sredo, dne 21. aprila 1937 v Zg. Tuhinju.

Maribor, dne 19. aprila 1937.

Dr Hribar France
v imenu vsega sorodstva.

✝

Dotrpela je naša najboljša, iskreno ljubljena soproga, mamica, hči in sestra

Silva Krisperjeva
roj. Erbežnik

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 20. aprila ob štirih iz mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Maša zadušnica bo dne 26. aprila ob pol osmih v farni cerkvi pri Sv. Petru.

V Ljubljani, dne 18. aprila 1937.

Dr. Tone Krisper, soprog, **Primožek, Tonko**, sinčka, **Jos. Erbežnik**, oče, **Danilo**, brat, **Nada**, sestra in ostalo sorodstvo.

Rudolf Timmermans: 26

Junaki iz Alcázarja

Spet glas iz hospitala — zdaj skozi trobilo:

»Junaški vojaki! Junaški guardiji civil! Častniki so izdajalci in podli psi, ki vas postijo, da krvavite zanje! Pustite jih! Ujemite te barabe in se vdajte! Pridite — po pet in pet skupaj — a brez orožja! Damo vam svobodo in jedače in pijače!«

Poročnik Abejón se vprašujoče zazrè v vojake in lahen nasmešek mu zaigra krog ust.

»Ali slišite, kaj sem jaz?«

Eden izmed vojakov molče pograbi puško in pristopi k oknu. Koj nato poči strel in hipoma umolkne glas na oni strani.

»Žal, sem zadel le v trobilo, gospod poročnik, tistega čvekača ni bilo nikjer videti, a zdaj bo vsaj držal jezik za zobmi!«

Abejón ne pripomni ničesar, zahvali se le s pogledom svojih črnih oči, potem pa seže v naprsni žep in potegne nekaj lističev iz njega.

»Tu je še nekaj za vas! Ni jedača ne pijača, vendar vas bo navzlic temu razveselilo.«

Vojaki se radovedno prignetejo k poročniku. Tudi Bernardo in Carlos, ki stražita tu pri oknih, se za trenutek okreneta.

»To je nekaj, kar sta nam vsem posvetila major Martiney Leal in Martin Gil, naš skladatelj: »Himna Alcázarja!« Tu imate besedilo in napev. — Le počasi, vsakdo dobi le en izvod, sicer ne bo zadosti.«

Zdaj imajo junaki iz Alcázarja svojo himno, svojo lastno pesem, ki morejo z njo prepevati o slavi Alcázarja, v borbi zoper sovražnike vere in očetnjave, o neuklonljivi hrabrosti in upornosti, ki se tudi smrti ne boji.

Neki vojak začne brati besedilo:

»Cantemos del Alcázar las glorias de la raya...«

In slednjič: Viva España!

Besedilo berejo in berejo in že poskušajo napev in kar iznenada ga na ves glas zapojo tja proti rdečim.

Rdeči oblegovalci streljajo besno in divje vanje, da bi vsaj — če že ne morejo zavzeti Alcázarja — prekričali njihove pesmi!

A še enkrat zaorijo glasovi vojakov prav v ogenj nasprotnika: »Viva España!«

»Piškoti.«

Že več tednov ne jedo obleganci drugega ko meso konj in mezgov in kruh, ki si ga pečejo iz pšenice. Zvesti »mlin na motor« pridno opravlja svoj posel, tudi peč deluje, kolikor le more, vendar je ta kruh trd in suh, ki ga pečejo iz komaj stolčene pšenice.

A to še ni najslabše.

Bolj neprijetno je to, da ne zaleže za vso to množico ljudi, kar namelje mlin in napeče peč na dan.

Samo majhen, ozek kruhek, ki ni daljši ko petnajst centimetrov, dobi vsak na dan.

Pšenice je pa dovolj v zalogi.

Neka zvita buča, ki ji je lakota navdihnila pametne domisleke, prinese iz fizikalnega kabineta kadetov, star, kamnit mlin, nekako žrnvo, ki je bila ondi kot zgodovinski, muzejski predmet. Zdaj drobi z žrnvo pšenične zrne. Kuhar izroči nekaj konjske masti in napeče se iz pšnične moke in masti nekakšen sprijemljiv »piškot«.

Izvrstno tekne, če je kdo — to je pogoj za ta piškot — izredno lačen.

»Le gusta?« ga ponudi nekemu častniku, ki gre mimo in ki se radovedno in z lačnim želodcem ozre tjakaj, kaj bi bilo ondi ob tej nenavadni uri za jesti.

»Una cosa muy buena, muy, muy fina: trigo tostado.«

»Jako dobra, jako, jako fina stvar: pšenični piškot!«

Ta zgled dobi kmalu posnemovalce.

Nekemu oddelku vojakov se je posrečilo iztakniti možnar iz lekarne, ki so ga časih uporabljali za različna zdravila in praške. Drugi vzamejo kar granate, ki niso preveč poškodovane in ki jih na kupe leži naokoli in s kakim kamnom si tolčejo zrna.

»Če je mogoče — da ne boste nerazpočenih granat imeli za možnarje,« pripomni smehljaje se major Lecanda.

Tudi ženske in otroci tolčejo zrnje in ga meljejo. Za zgled jim je starodavni kamniti mlin in iz ruševin — kako je moči izrabiti tudi ruševine! — si poiščejo pripravne kamne in povsod jih vidiš pri tem delu.

Zrnje tolčejo in valjajo in kuhar v kuhinji jim daruje nekaj masti, ki je konji in osli, krmljeni s pšenico in ki jih vsak dan nekaj zakoljejo, obilno dajejo. Potem pomešajo to mast s pšenično kašo, jo spečejo in zaužijejo kot najodličnejšo slaščico. Edino zobem se ne prilega ta užitek. Še dobro, da je med civilisti tudi neki zobozdravnik. Seveda nima nobenih priprav in kadarkoli izdere kak zob, je to okrutna, bolestna operacija. Uboga žrtev — navadno so to moški, ki so njih zobje omagali pod trdim kruhom in pšeničnim piškotom — se mora usesti na stol in potem zgrabijo male, močne klešče bolni zob in ga potegnejo iz čeljusti ali s krepkim sunkom ali s počasnim majanjem.

Celoletna naročnina na:
Leposlovno in Ljudsko knjižnico 7 vezanih knjig mesečno Din 23'—
Zbirko domačih pisateljev 3 vezane knjige mesečno Din 11'—
Zbirko mladinskih spisov 4 vezane knjige mesečno Din 9'—
JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA